

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24.—
pol leta 12.—
četrt leta 6.—
na mesec 2.—

v upravnistvu prejemati:

celo leto K 22.—
pol leta 11.—
četrt leta 5.50
na mesec 1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterskopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25.—
pol leta 13.—
četrt leta 6.50
na mesec 2.30

za Nemčijo:

celo leto K 30.—
pol leta 15.—
četrt leta 7.50
na mesec 2.50

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Grki, Srbi in Črnogorci proti Bolgarom.

K članku »Nesoglasja med balkanskimi zavezniki«, od odličnega balkanskega politika.

Dunaj, 2. aprila.

III.

Grki odklanjajo tezo, da so Bolgari v balkanski vojski vse storili. Protivijo se temu nazoru, češ, tudi ostali zavezniki so izvršili pošten del velike naloge. Grško brodogradnja je predvsem držalo Dardanele zaprte ter na ta način obvarovalo bolgarsko ozadje. Brodogradnja, da je omogočila Lile-Burgas, Kirkilise in Čorlu, Kumanovo in Bitolj. Grške zmage, da se povsem ravno bolgarskim, ne računajoč težkoče, katere je morala prestati grška flotila o priliki svojih operacij v Jadranskem in Egejskem morju od Evrope. Grki da nimajo nikakega pismenega dogovora z Bolgarijo ter stojijo na svojem starem stališču, da Makedonija kot taka ni povsem bolgarska. Oni priznavajo, da je prebivalstvo v znatni meri bolgarske narodnosti, vendar pa oporekajo da bi bili Solun, Seres, Korica, Nidze, Florina, Bitolj, Kiševo bolgarska mesta. Grki so zrtvovali dovolj, če so se, akoravno s težkim srcem odločili, da prepušijo Bolgarom onih 200.000 Grkov, ki žive v Traciji, jih pustijo v Kavalo in Dedeagaci in jim odstopijo obalo Egejskega morja, ki je bila vedno grška (po narodnosti prebivalstva) ter na ta način prekinejo nepretrgano zvezo s Carigradom. Grki so najudanejši privrženci balkanske konfederacije, toda baš zato ne morejo dopustiti, da se polaste Bolgari cele Makedonije. Baš v balkanski vojski so se oni zopet prepričali in z nova izkusili, da je Bolgar največji neprijatelj Grkov. Ako se Bolgaru izroči poleg Trakije tudi Makedonija, potem je Grkom v Makedoniji in Tesaliji odzvojni. Zato mora Grška odločno zahtevati, da se med zavezniki za vsako ceno ohrani ravnotežje in se ostro izreči proti težnjam, ki bi se v najbližji bodočnosti izrasle v

veliko nevarnost. Grška ima torej, prosta vsakega obveznega dogovora, ki ji bi jo branil, popolno pravico, da obdrži vse one pokrajine, katere je s svojo armado okupirala.

IV.

Črna gora zahteva Skader. Ne morda iz kakih prestižnih ozirov, temveč ker hoče na ta način zagotoviti svoj obstanek in svojo bodočnost. Sedaj se ustvarja Albanija, ki bo večja od Črne gore in ki bo stala pod vplivom Avstrije. Nova Albanija bo namram Črni gori neprijateljsko razpoložena in zato mora Črna gora imeti Skader že sedaj, ter se mora v bodočnosti tesno okleniti onih, ki hočejo ohraniti na Balkanu ravnotežje in ki se radi ciljev svoje politike ne bodo vezali z Albanci in ustvarjali z njimi entente. Črna gora se zato ogreva za to, da ostane Balkanska zveza ohranjena na podlagi obstoječega ravnotežja med njenimi članicami.

V.

Srbska teza je ta-le: Kadar se konča vojna, takrat bo mogoče izmeriti kaj in koliko so posamezni zavezniki storili. Zaenkrat vemo, da se je takrat, ko se je bila bitka pri Kirkilisi, vršila tudi bitka pri Kumanovem. Te dve bitki so bili odločilni za propast Turčije v Evropi. Od takrat so Srbi sami v šestih tednih zavzeli ozemlje Makedonije, Stare Srbije in severni del bodoče Albanije. Srbi so poslali eno svojo armado z odlično artiljerijo pod Odrin Bolgarom na pomoč. Da ni bilo te armade, kdo zna, kako bi se bila bitka na Marici končala. Po zavezniškem dogovoru Srbi niso bili dolžni dati Bolgarom vojaško pomoč, stvar izgleda marveč tako, da so to pomoč sami od Bolgarov pričakovali. Srbi niso bili obvezani poslati Bolgarom svoje nove topove, hrano in druge važne stvari, pa so to vendarle storili, smatrajoč se nekako moralno obvezane in računajoči na dolžnosti z druge strani. Srbsko-bolgarski dogovor je imel gotove predele in določbe, ki so bile od začetka nesporne pa tudi izvestne določbe, ki so bile med obema državama že principijalno sporne. Makedonija je bila razde-

ljena v dva dela. Dogovor je prepustil Srbiji celi teritorij zahodno od Drina pa do morja, določil Bolgarom celo Trakijo. Sedaj se morajo Srbi od morja umakniti do samega Drina, Bolgarom pa ostane cela Trakija z Odrinom in veliki del Egejskega morja. Brez morja, stisnjena na jugu in na zapadu med nasilno ustvarjeno Albanijo in Veliko Bolgarijo bi Srbija ne mogla ostati mirna niti varna. Slabe izkušnje z Avstrijo, katere ustvarja »za vse slučaje« albanoslovenske živje bolgarske simpatije za Veliko Albanijo, so za Srbijo dovoljni razlogi, da se kolikor toliko že sedaj zavaruje za bodočnost, zahtevajoč, da ji pripadejo Filip, Bitolj in celo Ovcje polje.

Njeno pravo je tem večje, ker je plačala Srbija zlasti Filip in Bitolj z dragoceno krvjo svojih sinov izredno visoko.

Ona se nahaja v istem položaju, kakor Grška, tudi ona se mora zavarovati proti pretiranim ambicijam enega naroda, ki se ne more še lahko zanimati le za kulturne cilje in ideje notranjega razvoja.

Novi davki.

Poroča poslanec dr. Ravnihar. (Dolje.)

V nezadostni meri se nam kaže rast dohodkov iz glavnih obresti in iz rent od 423 milj. v letu 1898. na samo 630 v letu 1911. Da to ne odgovarja dejstvu, je razvidno iz tega, kar je štelo vlagatelj v hranilnice v tej dobi naraslo od 3053 milj. na 4262 milijonov, njihove vloge pa od 3518 milijonov na 6045 milijonov. Hranilne vloge pri poštini hranilnici so se zvišale od 120 milijonov na 228 milijonov, v čerkovem prometu od 203 milijonov na 343 milijonov.

Vloge pri bankah so znašale leta 1910. 949 milijonov napram 244 milj. v letu 1898.; pri posojilnicah 2513 milijonov napram 989 v letu 1898. Vplačila delniška glavnica pri delniških družbah je znašala leta 1910. 3305 milijonov napram 1707 v letu 1898.; razdeljeni čisti dobiček 251 milijonov napram 121 v letu 1898. itd. Vsi ti

podatki kažejo, da se je domača premožna glavnična posest v zadnjih 15 letih morala prav izdatno povišati in da bi morali potemtakem dohodki iz te posesti večkratno presežati dohodke, kakor so danes obdačeni. Poleg službenih prejemkov so davčni oblasti najlažje dostopni dohodki industrije, obrti in trgovine. Zategadelj je umevno, da se davkoplačevalci teh krogov, ki so poglaviti objekti, vedno več in več razviti tehniki davčnega postopanja, upirajo postopnemu postopku in da zahtevajo izenačenje, da davčna uprava v enaki meri črpa tudi iz drugih virov dohodkov, ki so doslej le nezadostno prispevali in da se davčna praksa vzdržuj vsakršnih malenkostij, prestopkov, nadlegovanj brez potrebe in — kratko rečeno — šikan. Davčna morala v Avstriji še ni na višini, kakršno bi moral zahtevati čut državljanske dolžnosti. Med davčno upravo na eni in davkoplačevalcem na drugi strani je pravo vojno stanje. Od državljana smemo zahtevati davčno resnico, od davčne uprave pa davčno pravico. V tej smeri se gibljejo sklepi finančnega odseka, ki je zlasti točnejše določil pravice davčnih komisij in one davčnih oblasti. Samouprava davkoplačevalcev je zakonito zajamčena. Naj jo davkoplačevalci pravilno umejo, naj je ne omalovažujejo zlasti takrat, kadar so volitve v razne davčne komisije. Na davkoplačevalcih samih je ležanje, da imajo v teh komisijah večše in odločne zastopnike.

Po tem uvodu se peča poročilo s predmetom samim.

Dve predhodni vladni predlogi ste pričeli progresivno zvišavati davčne postavke pri dohodkih nad 20.000 K, in sicer tako, da je pričelo pri tem znesku 5% zvišanje napram dosedanjim davčnim postavkam. Sedanja vladna predloga pričanja zvišanje vže pri dohodkih 10.000 K z 25% dosedanjega davka. Nasprotnikom povišanja postavke že pri dohodkih 10.000 K do 20.000 K navaja poročevalec, da znaša zvišanje v teh stopnjah samo 7, 8, 12, 14, 17, 21, 25, 30, 36, 42 in 45 K, torej pri 31.237 davkoplačevalcih okroglo 500.000 K. Predlogi, da se znižajo postavke od 11. do 18. stopnje ter da se določi

eksistenčni minimum na več kakor dosedanjih 1200 K, so bili odklonjeni. Olajšave davčnega bremena za širše plasti davkoplačevalcev je zakon dovolil v drugi obliki.

Tako n. pr. se dohodki posameznih članov skupnega gospodarstva ne pristejejo dohodkom načelniku gospodarstva, ako skupni dohodki ne znašajo več kakor 4000 kron. Na ta način postanejo posamezni člani skupnega gospodarstva ali prosti davka, ali pa ga plačajo le v manjši izmeri.

Dalje se znižajo davčni postavke v rodbini z več otroci za eno stopnjo za vsakega razen dveh, ako dohodek ne pres. za 4000 K. Tu imamo dejansko zvišanje eksistenčnega minima.

Ob razmerah, ki zmanjšujejo davčno zmožnost davkoplačevalcev, so davčni postavke lahko znižajo do treh stopenj in to pri dohodkih do 12.000 K, namesto dosedanjih 10.000 kron. Ob izrednih okolnostih je mogoča popolna oprostitvev davka v spodnjih treh stopnjah, namesto dosedanjih steh.

Kot odbitek od kosmatih dohodkov je imeti tudi prispevke otrok staršem, ki niso v skupnem gospodarstvu, dalje vojaško takso. Zavarovalne premije, ki jih je smeti odbiti, so se zvišale od 200 na 300 K, odnosno 400 na 600 K. Kot odbitek se tudi vpošteva izdelek za nabavo in vzdrževanje delavskega orodja in obleke, vojni stroški od in do kraja, kjer se vrši delo, posebni stroški, zvezani s poslom v posebno nevarnih, nepretrganih ali nočnih obratih, končno zneski, ki jih vplačuje delavec strokovnim društvom ali pomožnim blaginjam in zavarovanje podpora v slučajih bolezni, nasečnosti, brezdelja i. dr.

Vojna na Balkanu.

Vprašanje Skadra. — Velesile. — Taraboš padel.

Prihodnost Skadra je danes prihodnost Evrope. Tako pišejo nemški listi ter dostavljajo: Vprašanje Skadra pa je z gotovimi potrebnimi omejitvami tudi vprašanje svetovnega mira. Če se ne bi posrečilo z demonstracijo evropskega vojnega brodogradništva udejstviti

LISTEK.

Veselega ključača žalostni roman.

Spisal Rado Murnik.

(Dolje.)

Sreda, 13. marca.

Davi je malo naletaval sneg, potlej pa je bilo krasno predpomladansko vreme. Toplote smo imeli skoraj 8° C. Zimska suknja mi je bila skoraj pregorka, vendar nisem zastavil nje, ampak novo pomladansko obleko; zakaj zaljubljen fant mora imeti vedno kaj denarja. Imenitno so peli drozgi pa ščinkavci. Mnogo naših prijateljev in znancev je že odpotovalo dalje... Težko sem čakal, da se podaljšajo gozdne sence.

O nepozabni dan, trinajsti marec, device Evfrazije dan!

Ko je priletela gospodična Slokana, sem se jel tresti, kakor raca na vodi. Bal sem se, da me ne bo marala. Jecelaje sem ji razodel, kakšni razbeljeni občutki me tarejo, odkar sem zagledal njeno milozorno čarobno podobo.

In našle so se najine oči, našli sta se najini srca v harmoniji vseh harmonij.

»Psiit... psiit!« je šepetala Slo-

kana. Ti dve besedi sta iz davnodavne internacionalne starokljunaščine in pomenita evfemično: »Ljubim vas — govornice z mojo mamico!«

In zdaj sta se našla tudi najina ključa. O — kako je bilo dobro! Saprlot — prvi poljub je pa res nekaj posebnega, pa reci kdo, kar hoče! Slokana je malo zardela, kakor se spodobi ob taki priliki; potem sva letala nad Mokrim jarkom.

Nebo je opregala tančica prosojnih oblacin, obsevanih s čudovito večerno lučjo. Na zapadu, kjer je izginila velikanska pomaranča za gorami, tam je gorelo in zlatelo. Polagoma so zamirale in temnele lepe barve in pepelasti oblaki so ležali nad zemljo kot trudne pošasti.

Zavila sva v eleganten restoran ob ribniku. Naročil sem buteljko boljše in dve veliki porcijii poizev z nastrganim hrenom v jesihu. Ondi je bilo tudi precej drugih gostov; zakaj ob delavnikih se tukaj ni treba bati nobenega pustega čevljarja ali čemernega krojača, da bi zijal, kako se goste njegovi dolžniki in jim kvaril zdravi apetit in jim zgago delal s svojim kislim obrazom.

»Draga Slokana, kaj pa baron Grillenkizler?«

»Oh, ga ne bi marala, če bi bil zlat od kljuna do repa. Mama ga pa strašno obračajo.«

»Kaj pa tvoja mama, ali so kaj zelo hudi?«

»No, tako, včasih že. Kakor jih prime. Veš, ljubi Krilatnik, nobel so pa res, nobel. — Zajtrkujejo šele ob enajstih. Izprehajajo se letajo le okoli graščin in doma nosijo le židane copate.«

»Naj bodo še tako nobel in še tako hudi, ljuba Slokana, v kratkem te zasnumim. Vidiš, ljubim te tako ognjevit, da te vzamem navzlic vsem zaprekam in tudi kljubu strašni denarni krizi.«

Zavita v mojo pelerino, sva sedela na klopi, motrila zagonetne sence bližnjega gozda in jedla bonbone zoper kašelj. Bila sva neizmerno srečna. Č' est l' amour!

Na nebu je trepetalo vedno več zvezd in ljubica se je pritiskala vedno bolj k moji topli kamižoli.

»Guvernanta se kmalu vrne iz kinematografa,« se je domislila iznenada. »Zdaj moram kar naglo domov, če ne bo treba še na polenu klečati!«

Le prekmalu nama je zaklenkala bolnozeleno ura ločitve. Nobene minute nisem hotel zadrževati mile ljubice, ker dobro vem, da klečanje na polenu ne veseli nobene pametne punce. Poljubila sva se kar medpotoma najmanj dvajsetkrat smotreno in z občutkom, potem pa sva letela vsak v svojo posteljo.

V bližnji vasi so se ženili in možili mački in mačke. Ordo so muzicirali vso noč, jaz pa sem snoval načrte za prihodnost. V soboto, na sve-

tega Hilarija dan, si izposodim cilindar in pojdem snubit.

Sobota, 16. marca.

Solnce je izšlo natanko po astronomski pratiki ob 6. uri 14 min. Osnažil sem svoje bele rokavice z bencinom in urejal misli in besede za Slokanino mater, gospo Slokavko. Njena vila stoji ob gozdnem robu v gostem rakitovju. Gospa Slokavka živi ločena od svojega moža, potepuškega zapravljivca.

Proti enajstim sem se zaletel v hišo svoje ljubice. Ne da bi koga s ečal, sem prišel pred kuhinjo. V veži sem slišal pogovor in sem ga steno-grafiral na manšete.

»Ah, gospa baronovka,« je tožila Slokanina mati, »kakšen križ je dandanes s posli! Lani sem imela prisknuknjeno krščenico Nežo, ki je letala vedno v cerkev in javno prodajala pobožnost na drobno in na debelo, skrivaj pa je imela butara zaljubljena troje nezakonskih jajec z lahkomiselnim godcem!«

»Moja Meta tudi ni nič boljša,« je dejala baronica Grillenkizlerjeva, svakinja mojega tekmeča. »Javno letala za vsakim vojakom kakor pes za zajcem, skrivaj pa pobija lonce, sklede in vaze, kakor bi bilo uničevanje posode edini poklic dobre kuharice.«

»In kaj mi je naredila šele Urša, Urša, ki je prišla za Nežo k meni služiti! Toda, preden se pomeniva dalje, popijta vsaka še čašo kave! So

zine Kofedra ist kein leerer Wahn, je pel že Schiller.«

»Jako ste ljubezni, gospa Slokavka!« se je zahvalila gospa Grillenkizlerjeva.

»Tedad dalje! V sredo opoldne sem rekla naši Urši: Uršula, sem rekla, danes ob štirih pride gospa Lačenpergarjeva k nam v vizite. Ko jo zagledate, ji recite: Poljubljam vam roko, milostna! Takoj javim naši gospe, da ste izvolili priti. In zapomni si, Uršula, in skuhaj danes kavo že ob treh, zakaj gospa Lačenpergarjeva ima tako obširen in hud želodec, da prenese pet čaš kave in dve skledi sladke smetane sama za malo južino. Tako sem rekla naši Urši. Ali nisem govorila natanko? Zdaj pa uganite, baronica, kaj mi je naonegavil ta štor!«

»Slutim nekaj strašnega,« je odgovorila Grillenkizlerjeva. »Grozno sem radovedna.«

»Da. Kdo bi verjel kaj takega, Toda dalje! Gospa Lačenpergarjeva je prišumela kmalu po štirih. Urša, butara in štor, je naglo pustila pomni je in nagovorila gospo: »Aha, prišli ste nas vizitirat. Precej vas naznamim. Pa — veste, ljuba gospa, drugi pridite malo prej, če hočete dobiti še kaj kofetka pa smetane. Južinali smo že ob treh. Ostalo ni nič.« Tako je klobasala Urša uršasta, mene je pa kar krč lomil. Komaj sem mogla v predsobo.«

(Dolje prihodnjik.)

mnenje cele Evrope, pravi današnja »Tagespost«, potem smatrajo tudi vse druge ukrepe o spornem materijalu za neveljavne. In zopet gre skozi nemško časopisje rozljanje z orožjem: »Treba bo oboroženega posredovanja. Zdi se, da bo moral plačati kralj Nikolaj svojo nesrečno politiko s krono.« Tako tragično pač stvari danes še ne stoje in zelo verjetno je, da skoraj gotovo je, da bo Skader padel še predno se bo pričela prava demonstracija evropskega vojnega brodovja. Sploh pa ima ta demonstracija zelo čuden značaj in zdi se, da so prišle nekatere vojne ladje pred črnogorsko obalo, da pokažejo Črni gori svojo protičrnogorsko voljo, druge vojne ladje pa da demonstrirajo proti tem vojnim ladjam. Nevarno je sosedstvo vojnih ladij velešil, ki niso popolnoma edine. Rusija zahteva, da opuste velešile vsako oboroženo intervencijo in je naprosila Francosko, da pošlje pred Bar eno vojno ladjo. Francoska vojna ladja zastopa tedaj rusko in francosko zahtevo. Angleška ni odprla vizirja, dasiravno se zdi po poročilih nemških listov, da je zadovoljna z demonstracijo. Demonstracija je tedaj situacijo le poslabšala in se ne bo mogla uspešno izvršiti, če ne bo prišlo do popolnega sporazuma med velešilami.

Med tem nadaljujejo Črnogorci in Srbi obleganje Skadra. Že so se širile vesti po evropskih glavnih mestih, da je Skader padel. Vesti so se izkazale sicer do sedaj še kot neresnične, vendar so slonele na zelo pomembnem in za Skader odločilnem dejstvu, da

je trdnjava Taraboš padla.

Iz Londona in Belgrada prihaja to pomembna vest in zato navajamo dotične brzojavke dobesedno:

London, 2. aprila. Zatrjuje se, da so Turki zapustili Veliki Taraboš in se umaknili na Mali Taraboš. Veliko vprašanje je sedaj, če se bodo mogli Turki sedaj na Malem Tarabošu uspešno držati proti obstreljevanju Črnogorcev z Velikega Taraboša.

Belgrad, 2. aprila. Vesti izpred Skadra poročajo, da oblegovalna vojska že tri dni neprenehoma strelja na Taraboš. Do sedaj so črnogorske in srbske čete zavzele že dve vrsti utrd. Neki črnogorski pehotni oddelek je prodrl do 200 m od glavne trdnjave in si napravil tam okope ter čaka na generalni naskok. Turška artilerija kaže slabo odgovorjati, ba je ji manjka streliva. Se večeraj so dospeli srbske čete pred Skader. V Belgradu pričakujejo padca Skadra najkasneje v dveh dneh. Prebivalstvo je mrzlično razburjeno. Pripravlja se proslave padca Skadra.

Belgrad, 2. aprila. Glasom privatnih poročil iz Sv. Ivana so bile turške sprednje utrdbe na Tarabošu od Črnogorcev tekom današnjega dneva zavzete. Generalni naskok na glavno trdnjavo se bo izvršil še tekom današnjega dneva.

Da je Taraboš padel, in da se morda v tem trenutku vrše že boji za mesto samo, je tedaj videti kot uspeh demonstracije evropskega vojnega brodovja in nič bi se ne čudili, če bi evropska diplomacija, kadar bo Skader v črnogorskih rokah, izjavila, da je hotela s svojo demonstracijo samo pospešiti padec Skadra.

O demonstraciji sami prihajajo sploh čudne vesti v svet. »Vossische Zeitung« se je tudi že spreobrnila k razmisli, ki smo je mi zastopali izpovedka, da bo demonstracija brodovja samo ena blamaža več za evropsko diplomacijo. List piše: Če bi dobila Francoska formalno naročilo Rusije, ki jo želi, da namreč zastopata Francoska in Angleška Rusijo v demonstraciji, potem bo najbrže tudi Italija pooblastila oba svoja zaveznika. Pod temi pogoji pa bo vsa demonstracija samo pljus na vodo in bati se je, da izgubi Avstro-Ogrska potrpljenje in lastno pest. Tudi »Giornale d' Italia« je mnenja, da demonstracija ne bo imela nobenega praktičnega uspeha. Če pa pade Skader, kar je pričakovati, za posledice ni mogoče vedeti, ker ne more danes nbeiden odgovoriti na vprašanje, če ni Avstro-Ogrska pod vsakim pogojem odločena izsiliti, da se Črna gora ozira na njene zahteve. Veliko vprašanje pa je tudi, če bo pustila Italija svojim zaveznikom prosto roko, ali pa jih celo pri nadaljnjih akcijah podpirala. To zadnje je pač zelo dvomljivo.

Iz Londona prihaja vest, da se je Avstro-Ogrska zavezala, da ne bo poslala svojih čet na črnogorsko mejo, marveč da se bo točno držala navodil velešil, ki namenjajo samo demonstracijo vojnega brodovja. Rusija nikakor ni privolila v zasedenje Bara in Ulčina in zdi se, da je Rusija privolila sploh v demonstracijo samo pod pogojem, da se izvrši šele, ko bo Skader že padel in da ostane demonstracija brezuspešna.

Vse je tedaj pripravljeno za novo blamažo, katere posledica ne mo-

re biti druga, kakor razpad evropskega konceta, vsled česar ne bi bile izključene razne komplikacije v Evropi. Črna gora pa bi lahko mirno pustila, da vojne ladje pred Barom in Ulčinom tratijo čas in denar ter lahko uredi v Skadru in okolici vse po svoji volji. Diplomatom pa ostanejo odprta, kakor smo že omenili, še ena vratca, da izjavijo, da so hoteli pospešiti padec Skadra, da se morejo čim prej prirediti mirovna pogajanja med Balkansko zvezo in Turčijo.

Mirovno vprašanje.

Iz Sofije poročajo, da so stavile države Balkanske zveze za predpogoji, da se prično mirovna pogajanja na podlagi želje veseles, da naj tvori prihodnjo mejo med Balkansko zvezo in Turčijo črta Enos-Midia, zahtevo, da se vse turške garnizije zahodno od te črte vdajo. S tem hoče Balkanska zveza ugoditi želji Srbije in Črne gore. Glede vprašanja vojne odškodnine pravi odgovor Balkanske zveze, da zahteva Zveza principijalno priznanje vojne odškodnine, da pa prepusti ureditev tega vprašanja poznejši konferenci.

Šukri paša v Sofiji.

Bolgarski dnevnik »Reč« piše: »V soboto zjutraj, dne 29. t. m. je došel v Sofijo ujet odriški poveljnik Šukri paša s svojim štabom. Na kolodvoru je pričakoval turške oficirje mestni poveljnik podpolkovnik Bonev s svojim adjutantom poročnikom Stoilovom in postajenačelnikom polkovnikom Končevom. Slednji je v francoskem jeziku pozdravil Šukri pašo ter omenjal njegovo junaštvo. V odgovoru je Šukri paša slavil junaštvo bolgarske armade. — Nato so se odpeljali turški oficirji v novo odprt hotel »Splendide Palace«. Prvi je došel Šukri paša v avtomobilu podpolkovnika Boneva, za njim so sledili v vozovih Ismail paša, Rifat paša, Ibrahim paša, Ali Nazim paša, Husa Medim paša, Azis paša, Ali Riza bey, Azis bey, Fuat bey, Renzi bey, Riazim bey, Eju bey, Celal bey in Adil bey. — Visoke goste je pričakoval v hotelu hotelir Kendu s svojima ravnateljema in hotelskim personalom. Ujeti turški oficirji so zasedli celo prvo nadstropje prostranega hotela, kjer jim je bila pripravljena tudi velika obednica, tako da žive v hotelu sami zase.«

Pripominjamo, da so se naselili ujeti turški generali kot prvi gostje v ravnokar odprtem, že drugem velikem hotelu našega rojaka — Ljubljancem dobro znanega — hotelirja Ivana Kendu. Hotel »Splendide Palace« je največji in najmodernejši hotel v Sofiji, kjer so ujeti turški oficirji deležni vsega mogočega komforta in bodo skoro lahko pozabili zadnjih bridkih dni v Odrinu.

Takoj drugi dan je obiskal Šukri pašo Javer paša, kateri je že štiri mesece v Sofiji kot vojni ujetnik. Srečanje obeh turških generalov je bilo nad vse interesantno. Glooko sklonjen se je približal Javer paša Šukri paši ter mu hotel poljubiti roko. Le-ta mu je roko odtegnil, nakar sta se oba generala, katerima edinih so Bolgari pustili sablje kot junačkoma, objela in poljubila. Javer paša je ostal približno pol ure v salonu Šukri paše, kamor so pozneje prišli tudi ostali turški generali. Le-tim je Javer paša vrnil obiske v njih sobah. Čez kake dve uri se je Javer paša vrnil v hotel »Boulevard«, kjer stanuje že od jeseni. Pred hotelom »Splendide Palace« se je nabrala tisočglava množica, ki je hotela videti turškega paša. Množica pa se je vedla jako mirno ter se zdržala vseh vsklikov, kar priča, da Bolgari vedo ceniti tudi junaštvo svojih sovražnikov.

Vsekakor je zanimivo, da ima ujeti turške generale s Šukri pašo na čelu ravno naš rojak Slovenec Ivan Kendu pod svojo streho. V Sofiji že splošno znanemu in obče priljubljenemu hotelirju Kendu se je na izvanrednih gostih tudi vsestransko čestitalo.

Upati je, da nam naš poročevalec podrobneje poroča o odrinskem junaku.

Nemška pomoč Turkom.

Med častniki, ki so jih Bolgari ujeli v zavzetem Odrinu, je bilo 63 Nemcev in 13 štabnih in višjih romunskih častnikov. Obrambo glavne odrinske utrdb je vodil polkovnik nemške artilerije Hellmann, obrambo druge važne utrdb pa pruski Poljak Turčevsky.

Ravnokotno mnogo nemških častnikov je bilo v Janini. In splošno mnenje je, da tudi obrambe Skadra re vodijo samo Turki. V nekaterih časopisih se je celo že pisalo, da je

ravno udeležba tujih častnikov pri obrambi Skadra vzrok, zakaj branijo Črni gori, da ne sme zasedi Skadra. Gre za to, da bi se ne moglo to dejstvo javno konstatirati.

»Noveje Vremja« označuje to tujo udeležbo častnikov v turški armadi kot kršitev nevtralitete ter pripominja, kako so že pričetkom vojne pisali časopisi, da je nemška vlada na prošnjo turške vlade poslala Turčiji več nego 200 izbranih častnikov in da so se v Carigradu pripeljali iz Kystendže na romunskem parniku. Nemški častniki so se bojevali skupaj s Turki pri Kumanovem, Prilepu, Bitolju, Lozengradu, Lile Burgasu.

Nemški častniki so prišli v turško armado pač z nado na zmago. Toda zgodilo se je drugače. In če si Turki niso pridobili lavorik, tedaj so Nemci doživeli velikansko blamažo.

Kralj Juri

O pogrebu grškega kralja Jurja poročajo iz Aten: Po žalni službi božji se je pomikal sprevod s truplom umorjenega kralja Jurja iz katedrale. Top, na katerega lafeti je ležala krsta, so vlekli mornarji. Za krsto so peljali kraljevega konja. Sledili so kralj Konstantin s prestolonaslednikom in princem Aleksandrom, drugi principi in zastopniki tujih vladarjev. V vozu je sledila kraljica Olga z velikim knežinom Marijo in princesami. Nato so prišli člani vlade, predsednik zbornice, člani diplomatskega zbora, zastopniki tujih voisk in tujeja brodovja. Vojaštvo je zaključilo sprevod. Ob cestah, skozi katere je šel sprevod, je stala nepregledna množica, ki je molče gledala sprevod. Ko je došel sprevod na kolodvor, so principi nesli krsto v pripravljene železniški voz, med tem ko so drugi udeležniki sprevoda zasedli vlak. Ves čas, ko se je pomikal sprevod od katedrale na kolodvor, so streljali iz topov. Baterije in tuje vojne ladje so oddale po 101 strel.

Povodom pogreba kralja Jurja se je vršila včeraj dopoldne na Dunaju v grški cerkvi žalna služba božja, katere se je udeležil v zastopstvu cesarja nadvojvoda Karel Fran Josip. Službe božje so se udeležili še nadvojvode Peter Ferdinand, Leopold Salvator, Friderik, Karel Albreht, zunanji minister Berchtold, vojni in skupni finčni minister, ministrski predsednik in razni visoki funkcionarji ter častniški zbor 99. pehotnega polka, katerega imetnik je bil pokojni kralj.

Veliko poverjenje v »Spar- und Vorschusskassaverein« v Laškem trgu.

V Celju, 1. aprila.

Položaj falitnega »Spar- und Vorschusskassavereina« v Laškem trgu bi bil po opisu, priobčenem v »Grazers Montagszeitung« in pisanim v Laškem trgu dne 29. marca, sledeč: »Glavnih deležev po 50 K je 245; ima jih v rokah 56 oseb, od katerih so pa že prišle nekatere ob vse premoženje. Poleg tega ima še kakih 300 obrtnikov in kmetov opravilne deleže po 10 K. Število zadruženikov znaša torej okoli polčetrto stotino. Prilično veliko je vlagateljev s prihranki nad 700.000 K. Od teh vlog pa je le še ostalo 270.000 K, ki so izposojene na osebni kredit in hipoteke. Posojila se bodo sedaj seveda odpovedala. Koliko je vse zgube, se še vedno ni natančno dognalo, bo pa znašala več ko 445.000 K. Zdaj se je odkrilo tudi resnične povere in sicer 8000 K iz l. 1906 in 4000 K iz leta 1907. Večji del zgube pa datira še iz l. 1884. Takrat je šel pivovarnar Larisch v konkurz; Vorschusskassaverein je zgubil pri njem bojda (podčrtal dopisnik »Montagsztg.«) 12.000 gld., resnična zguba pa je znašala 50.000 gldinarjev, torej za 38.000 gld. ali 76.000 K več ko se je navedlo. Ta zguba z obrestmi vred in še nekatere druge nerednosti so povzročile sedanjo katastrofo...«

Priobčujemo ta dopis, ker stoje nekatera njegova izvajanja naravnost v nasprotju s tem, kar trdi dež. posl. Laškega trga dr. Eugen Negri na uvodnem mestu iste številke »Grazers Montagszeitung«. Mož skuša tam javnost prepričati, da je bila falitna nemška posojilnica v Laškem trgu zdrav in reelen zavod, ki se je ponesrečil samo vsled nepoštenosti posameznega člana načelstva — in je torej vreden velike državne podpore v sedanjih krizah. Če je vlada dala milijone za ponesrečene slovenske denarne zavode, kjer ne gre za defraudacije posameznikov, temveč za nepretrgan sistem sleparij in nereelnih spekulacij, potem mora pomagati

tudi Laškemu trgu! Lahko bi zavrnil Negrija samo s tem, da pribije mo laž, da bi vlada dala le en vinar nesrečnim žrtvam Glavne posojilnice; laž je tudi, da bi dobila kakršnokoli pomoč posojilnica v Šoštanju, ki je prišla v težave vsled samolastnih izposojil enega načelstvenega člana. Ta Negrijeva trditve torej ne drži. Še bolj žalovo je pa dokazovanje, da gre v Laškem trgu le za povere posameznika, pri ponesrečenih slovenskih zavodih pa za nereelno gospodarstvo in sicer vsled spekulacij v nacionalne in Nemcem sovražne svrhe! Ne bomo tu razpravljali interesantnega vprašanja, ali je Drolz sleparil v Laškem trgu samo za se ali tudi za druge; govoriti o kakem reelnem gospodarstvu v zadruzi, kjer se je ponesrečilo toliko hranilnih vlog in kjer se je po priznanju nemških listov samih tudi še naravnost kradlo, je smešno! Kar se pa tiče »spekulacij« v nacionalne svrhe, se bode v slučaju konkurza v Laškem trgu še le videlo, ali so bili nemškutarski obrtniki na Laškem res še vredni kakega kredita ali ne. Negrijeva dokazovanja so samo prazna natolcevanja Slovencev. Če se da s takim orožjem pridobiti v Avstriji vladne podpore ponesrečenim nemškim zadrugam, je dovolj značilno in žalostno. Kajti po logiki vsakega navadnega človeka bi zaslužili veliko bolj vladno podporo v podobnih slučajih mi, ki si je ne prosimo z lažmi in natolcevanjem.

Dr. Eugen Negri bi ravnal bolj pošteno, ako bi priznal, da so zadružni polomi v Laškem trgu, Ljubljani in drugod posledica deloma nepoštenosti posameznikov, deloma pa splošnih pomankljivosti zadrugnega gospodarstva in zadrugnega zakona, kakoršne obstoje in kakor jih ni mogoče v kratki dobi odpraviti. Ker pa gre v principu za koristno gospodarsko in socialno idejo, bi morala poseči vmes vlada in pomagati, kolikor bi se dalo, v Laškem trgu kakor v Ljubljani. Mi smo že ponovno poudarjali, da ne želimo zadružniškom »Spar- und Vorschusskassaverein« v Laškem nobene nesreče in jim pomoč privoščimo — samo nam se mora tudi dati! Ali tako daleč se ne morejo povspeti vodje spodnje-štajerskega nemštva, kar je za njih in njihovo politiko ter politično poštenje dovolj značilno. Merodajno je tu splošno sovražstvo proti vsem slovenskim denarnim zavodom, ki so nas vsaj deloma rešili iz oderuških krempljih Negrijevih volilcev in somišljenikov. Naj raje tripijo Laščani škodo, kakor da bi dobili kako olajšavo tudi Slovence! Zato bodo vedeli vsi slovenski poslanci in politiki, kaj je njihova dolžnost glede Laškega trga, Marckhlova in Negrijev.

Štajersko.

Štajerski deželni šolski svet je imel dne 29. marca sejo, v kateri je imenoval def. učiteljsko pri Sv. Urbanu Emilio Zorec za učiteljsko pri Sv. Vidu pod Ptujem; prov. učitelja pri Sv. Marijeti pod Ptujem Iv. Novaka za def. učitelja istotam; nadučitelja v Seli Rudolfa Kotzmutha (!) za nadučitelja pri Sv. Urbanu pod Ptujem; prov. učitelja pri Sv. Urbanu Karla Zoreca za def. učitelja v St. Vidu pod Ptujem; def. učitelja in šolskega vodjo v Resniku Gvidona Srahotnika za nadučitelja pri Sv. Štefanu poleg Šmarja. Trajno sta upokojena učitelja ročnih del v Teharjih Julijana Klemenčič in def. učitelj pri Sv. Štefanu poleg Šmarja Iv. Kotnik.

Iz deželne službe. Štajerski deželni odbor je imenoval kancelista dež. bolnišnice v Mariboru g. Jožefa Stegnarja za oskrbnika dež. bolnišnice v Rottenmannu in prestavil kancelista dež. bolnišnice v Slovenjgradcu Franca Goloba v mariborsko dež. bolnišnico.

Le na delo, gospodje! V nedeljo so imeli klerikalci v Ptujju neko slavnost, pri kateri so nastopili tudi njihovi »orli« v kroju. Ko so šli trije iz minoritske cerkve domu, jih je brez vsakega povoda ptujška policija prijela, zaprla in z globo kaznovala. »Proti takemu ravnanju pa mora protestirati okoliško ljudstvo; za to se bo preskrbelo«, pravi mariborska »Straža«. No, upajmo, da se bo kaj preskrbelo; doslej so si dali klerikalci od nemškutarjev raje v obraz pljuvati, kakor da bi nastopili proti njim. Skof se boji za par sto duš v Ptujju in Mariboru, ki bi se boja spreobrnila takoj k protestantizmu, čim bi duhovščina pokazala le majhno več tiste svoje znane brezobzirnosti proti našim renegetom — in zato prepoveduje v klerikalni stranki vsako nacionalno politiko. Ornig se bo pri njem opravičil in konec bo razburjenja tudi v »Straži«. V Ljubljani so sili klerikalci na podržavljenje policije, v Ptujju, Celju in Mari-

boru, kjer smo že bili priča najdrznejših zlorab policijske oblasti, pa klerikalci mirno trpe mestno policijo, in ne dvomimo, da bo pri tem ostalo tudi v bodoče.

O občnem zboru C. M. podružnice v Vojniku je treba včerajšni dopis pojasniti, ker se najbrž nehoti dela krivica dosedanemu odboru, posebno pa bivšemu predsedniku in potov. učitelju g. Iv. Prekoršku. Podružnica za Škofjo vas in okolico res ni vedno vzorno delovala, temveč je celih 10 let t. j. od 1897—1907 spala. Toda ravno g. Prekoršek jo je oživel v toliko, da je za leta 1908—1911 prispevala glavni družbi 21—45 K na leto. Kakega izvora so bili ti prispevki, mi ni znano. Za leto 1912 res ni poslala podružnica ne prispevkov niti naznanila odbora. Zaradi tega je podpisani s pomočjo marljivih zaupnikov v trgu, posebno še g. učitelja R. Zupaneka kot podpredsednika poskušal z novo podružnico s sedežem v trgu, kar se je tudi lepo posrečilo. Pri tem pa se ne misli razpustiti stare podružnice za Škofjo vas, ako bo le hotel stari odbor delati. Ni torej prav, ako se hoče odrekati mojemu bivšemu tovarišu g. Prekoršku delavnost, dokler ne vidimo, ali bo preosnovana podr. sploh imela več sreče in uspeha. Iz istih vzrokov tudi jaz odklanjam laskave pridevke. Sploh bi pri narodnoobrambnem delu ne smeli poznati osebnosti, še manj pa kadilnic, temveč le dolžnost. Dopisnik me je pri najboljši volji spravil v mučen položaj, kakor da bi hotel zatemetiti dejanske zasluge svojega prednika-prijatelja. Za sedanje boljše uspehe pri vojniški podružnici imam jaz ravno tako malo zasluga, kakor ima malo krivde g. P., da podr. ni najvzorneje delovala. Usoda podr. je v rokah domačega rodoljubnega občinstva, kateremu sem seveda v imenu plemenite stvari zelo hvaležen. — Ante Beg.

Iz Mute. Nemška oholost in kultura se je pred kratkim pokazala v pravi luči v Gortini blizu Mute. Tja sta se namreč pripeljala z vozom znani restavrator Goll iz Dravograda in še bolj znani Korbov Vilči iz Vuzenice. V obcestni gostilni pri Janežu sta izstopila in stopila v gostilno, kjer so sedeli trije slovenski fantje iz Pernic. Olikani Goll je kar prijel meni nič tebi nič enega izmed fantov ter ga potisnil skozi vrata, češ, da mora iti pazit na njegovega konja pred gostilno. Njegova tovariša sta oporekala tej predrznosti, na kar jima je Korbov Vilči obljubil s steklenico po »maulnih«. To je bilo tudi za mirno slovensko kri preveč. Vstala sta in vsi trije so oba predrzneža malo pretresli, da bi se zavedla svoje omike. Morda bi se bilo zgodilo še kaj hujšega, da nista junaka popihala v posebno sobo, iz te v spalnico in potem skozi kuhinjo na voziček. Pripeljala sta se neki zelo hitro v Dravograd ter se zgrazala nad Slovenci, ki nočejo več slepo ubogati kakor sužnji predrzne nemške gospodiče.

Iz Maribora. (Slovenska kmečka zveza) je imela minulo nedeljo v »dvorani« nemškega društva rokodelskih pomočnikov svoj občni zbor. Drž. in dež. poslanec Iv. Roškar je dobil zopet enkrat priliko igrati načelnika Slovenske kmečke zveze; z občnim zborom pa je zopet odpravljen in bo načeloval zvezi do prihodnjega občnega zbora kmet dr. Korošec. Na zborovanje je prišel drž. in dež. poslanec Povše iz Ljubljane ter je govoril o raznih stanovskih kmečkih vprašanjih. Dr. Korošec je poročal o »delovanju« štajerskih slovenskih državnih poslancev. Končno je bila sprejeta sledeča resolucija: »Slovenska kmečka zveza izreka svojim državnim in deželnim poslancem popolno zaupanje. Odboruje obstrukcijo deželnih poslancev ter jih pozivlje, da tudi nadalje branijo pravice štajerskega slovenskega ljudstva s taktiko, ki jo smatrajo za najprimernejšo. Izjavlja, da je voljena s katoliškonarodnimi pravičarji. Na eni strani so klerikalni poslanci s tem prosti še tiste fiktivne odgovornosti napram odboru in članom Slovenske kmečke zveze, na drugi strani pa kaže to, da stojimo pred novimi pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora. V odbor so voljeni I. Roškar kot načelnik, dalje dr. Fr. Jankovič, dr. Hohnjec in dr. Benkovič; kmetje, kar jih je izvoljenih, so itak le za parado in ne pridejo še z Roškarjem vred niti v pošte. Ostalo besedičenje resolucije o obrtništvu in delavstvu pa je le

v toliko zanimivo, ker si hočejo duhovniki še politično podjarmiti obrtništvo in delavstvo, kar bi bilo za ohranitev nekaterih klerikalnih mandatorov prav važno. O podružnicah Slov. km. zv., ki so jih svoj čas snovali s tolikim krikom, ni bilo ničesar slišati, tudi ne o številu članov in o blagajni. Vidi se, da si je dr. Korošec vse lepo osredotočil v Mariboru, da lahko dela, kar hoče. Spored je bil prav skromen, o važnih narodnih vprašanjih se ni ničesar sklepalo in govorilo. Ker so aranžirji že pričakovali slabo udeležbo z dežele, so naglani skupaj iz oklice viničarje in iz mesta farovške hlapce, da je bilo več »ljudstva«. Če bi se nam ljubilo, bi lahko s polno pravico ponovili vse tiste fraze o »klavrnosti«, »mrazu«, »dolgočasnosti« itd., ki jih je bila »Straža« ob obnem zboru Narodne stranke polna. Pa se ne splača; saj itak vsi vemo, pri čem smo s »kniečkami« zvezo.

Ljudska knjižnica v Mariboru (Narodni dom) je štela meseca sušca t. l. 202 čitatelja, ki so si izposodili 403 knjige. — Knjižnica ima vse najnovejše knjige in je dostopna brez izjeme vsakomur; kupi se izkaznico za 20 v, na katero se dobi 12 knjig. Izposojajo se vsak torek in četrtek od 7. do 8. zvečer in vsako nedeljo od 9. do pol 11. dopoldne.

Iz Gradca. Kakor poroča »N. M. K.« bo stopil poveljnik 22. domobranske divizije v Gradcu FML Arhur Winkler v kratkem v pokoj. Na njegovo mesto pride najbrže poveljnik 91. domobranske brigade v Krakovem, Kazimir pl. Lützenforf.

Iz Ljubnega na Zg. Stajerskem poročajo graški časopisi, da je sklep ekrajni šolski svet na predlog cesarskega svetnika Buchmüllera naslednjo resolucijo: Prosimo slavni Stajerski deželni šolski svet, naj stori primerne korake pri namestitvi deželnem šolskem svetu za delavnost Stajerskega deželnega zbora, in skorajšnjo ugodno rešitev resolucije učiteljskih plač kar v prvem zasedanju. Če bi se pa letos zopet ne dala doseči delazmožnost Stajerskega deželnega zbora, pa prosil ljubniški ekrajni šolski svet, naj bi Stajerski deželni šolski svet storil pri deželnem odboru vse za dovoljenje najnižnjih doklad iz državnih prelozav. — Tukaj moramo omeniti, da se je doslej od slovenskih javnih korporacij oglasila za ureditev učiteljskih plač samo ruška občina, dasi je slovensko učitelstvo vsled velikih števil sol tretjega razreda na Stajerskem veliko na slabšem, nemško.

Iz Ptuj. Danes, 2. aprila, se je poročil žalski zdravnik dr. Rih. Argmann z gđ. Olgo Potočnikovo, trgovčevno hčerko. Čestitamo!

Od Sv. Barbare pod Ptujem. Karlatiča) se tu vedno hudo razbolijo. Umrla je že do 50 otrok, med njimi tudi ljubka hčerka predsednika občinskega društva Fr. Jurgeca.

Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Poročajo: Pri Sv. Jurju v Slov. gor. sta na velikončno nedeljo na razglednem način vdrla dva lopovska vojšle vojevodstva Petra Mešičiča, odprla predal pri pisalni mizi, vzela ven hranilne knjižice, računostne papirje in zapiske raznih davkov v vrednosti 80.000 K. Zapiske in račune so našli v bližnjem gozdu, poskrbelo se pa je, da lopova ni za ostali rop ne dobila denarja.

Drobne novice. Iz Laškega kraja. Vodstvo »Südmarke« je sklepal prispevati 20.000 K sancihi akcij za talini »Spar« und Vorschussbank, pa samo pod pogojem, da bo od drugih strani že prispevalo 50.000 K, da bo s temi 20.000 K vred pokrila pokrit. — Iz Zreče nam poročajo: Te dni se je napil 60 let star delavec Mejavšek v neki gostini in šel popoldne pijan domov. V tem je padel v Dravinjo in utonil.

Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Poročajo, da so zaprli Vincenč Kurnika, znanega barantača s tujino, ker je osumljen, da je bil pri zavarov. družbi Franco-Pernegise zavarovane konje sam z njim v nekem hlevu zadržal, da bi bil zavarovalnino. — Iz Maribora poročajo, da so prijeli uradništvu v tovarni za špirit v Račah, Gajnela Majcena, ker je ponarejal na poštah nakaznicah ravatelj. Je podpisal in denar za se obdržal. Majcen je doma pri Sv. Tomažu nad Ormožem. — V Petrovčah so prijeli dve ciganki po imenu Brandner, ki sta na skrajno rafiniran način obirali pobožne duše na Sp. in Sr. Stajerskem. Kmetu Hirschmannu blizu Pernegisa sta izmamili 2600 K za rešitev duš njegovih sorodnikov iz vic. Ni čuda, da se pri toliki ljudski zaručnosti godi tudi našim duhovnikom tako sijajno! — Iz Slovenske Bistrice poročajo, da je po-

sestnica Vedenik v Bojtni svoje posvetstvo prodala. Potem pa ji je bilo žal in je hotela imeti kupno pogodbo razveljavljeno. To seveda ni šlo in Vedenik je iz jeze zažgala svoj prejšnji dom. Škode je okoli 3000 K, ki je pa z zavarovalnino pokrita. — Iz Ptuj. V velikončnem tednu so našli pijonirji na desnem bregu Drave ostanke starega rimskega kamnitega mostu čez reko. Iz še ohranjenih napisov sodijo nekateri, da je bil kameniti rimski most čez Dravo postavljen ob času cesarja Marka Aurela ali Septimija Severa.

Koroško.

Mednarodni slepar. Pred kratkemu smo poročali, da se je pojavil v Beljaku eleganten tujec, ki se je izdajal za zastopnika tvrde Stagni v Aleksandriji. Ali Kamen, tako se je mož pisal, je trdil, da je prišel v Beljak obenem kot zastopnik družbe, ki namerava zgraditi pri piramidah velik, eleganten hotel. Naročil je res pri neki tovarni za pohištvo oprave za 40 sob, pri neki lesni trgovini pa je naročil 80 vagonov stavbnega lesa. Tvrde pa so brzojavno vprašale v Egiptu, odkoder je prišel odgovor, da vse skupaj ni nič res. Ko so hoteli dozvednega Ali Kamna aretirati, je ta že izginil. Sumijo, da je to tisti, katerega išče tudi deželno sodišče ljubljansko zaradi podobnih goljufij, ki jih je izvršil v Ljubljani, kjer se je izdajal za zastopnika tvrke Karau in drug v Aleksandriji. Kam je sedaj pobegnul, ni znano. Policija domneva, da ima opravka z »oglasnim mednarodnim sleparjem, turškim podnikom Sabah Salimom.

Ni umor. Poročali smo, da so našli pri Sv. Rupertu pri Celovcu mrtvo staro Marijo Tratnikovo. Sprva so mislili, da se je izvršil zločin in da je bila starka zadavljena, ker je imela neke poškodbe na vratu. Obdukcija pa je sedaj dognala, da je umrla Tratnikova naravne smrti vsled mrtvouda.

Primorsko.

Iz finančne službe. Davčni oficijal Ivan Lovrič v Trstu je imenovan za oskrbnika in davni asistent A. Vernier za oficijala.

Iz poštne službe. Za poštne asistente so imenovani praktikanti Oto Mayr, Lino Pavletič, Franc Koprivec, Ludovik Mikuš in Ludovik Ditrich za Trst, Ivan Bačič in Anton Ivessa za Pulj, Božo Rimanič za Lošinj, Franc Lapajne za Novo mesto in Feliks Černe za Koper.

Umrl je, kakor poročajo iz Trsta, bivši deželni poslanec dr. Ivan Cleva, star 62 let.

Rekvijem za grškega kralja se je vršil včeraj v grško-orientalski cerkvi v Trstu. Udeležila se ga je vsa grška kolonija in slučajno navzoči mornarji v Trstu. Vse grške ladje v pristanišču so obesile zastave v znak sožalja na pol jambora.

Davek za javne predstave in veselice. Deželni odbor tržaški razglašal načrt zakona glede vpeljave davka za javne predstave in veselice za Trst. Ta zakonski načrt je bil že na dnevnem redu deželnega zbora lanske leto in pride v bodočem zasedanju zopet na dnevni red. V tretjem odstavku tega zakonskega načrta se predlagajo sledeče davčne postavke: po 2 vinarja za vstopnice, ki stanejo 20 vin., po 4 vin. za vstopnice od 20 do 60 vin., po 6 vin. za vstopnice od 60 vin. do 1 krone, po 10 vin. za vstopnice od 1 krone do 2 kron in po 10 vin. več za vsako krono za vstopnice nad dvema kronama. Pri aboniranih vstopnicah se zaračuna davek po visokosti abonentske cene. Zrižane in proste vstopnice se obdačijo po prvotni ceni. Izvzeti so javni muzeji, predavanja, ki imajo znanstveni ali umetniški značaj, in dobrodelne prireditve, za katere pa se mora vedno za vsak slučaj prositi mestni zastop.

Najhitrejši motorni čoln v Trstu in okolici so spustili v morje predvčerajšnjem v Miljah. Čoln »Darling« je okoli 8 m dolg in poldrugi meter širok in vozi 18 morskih mil na uro.

Tržaška porota. — Morilec svoje žene. Josip Marčan, mesar na Reki, se je oženil pred 5 leti. Kmalu po ženitvi se je preselil iz Reke v vas Hosti Pehlin blizu avstrijske meje. Toda tu ni bil srečen. Obrt mu je šla slabo. Mož je trdil, da je temu kriva žena, ki mu je baje kradla denar, on pa je začel vsled tega popivati. Obenem se je začel v družini prepir in temu je sledil pretep. Žena je dala moža, ki je postal hud pijanec, dvakrat internirati v reško bolnišnico in mu je zagrozila, da ga bo spravila v norišnico v Stenjevec. To in pa, da sta se naselila v Pehlin tudi njegov tast in tašča, je prepil v Marčanovi hiši še bolj poostroilo. Bilo je dne 2.

avgusta 1912, ko sta se hotela po ostrem spopadu med Marčanom, njegovo ženo in tastom, tast in tašča preseliti. Marčan s tem ni bil zadovoljen, najbolj pa mu je ugovarjala žena. Mož je pograbil ženo, vleklo jo v mesnico, kjer ji je baje hotel odrezati glavo. Toda ta namera se mu ni posrečila, žena se mu je izvila iz rok, dobila pa je pri tem težko rano v levi bok. Umrla je vsled te rane čez 4 dni. — Marčan se zagovarja s silno razburjenostjo in popolno zmedenostjo misli in navaja kot olajševalno tudi silno nesrečno življenje, ki ga je imel poleg svoje soproge, ki mu ni samo kradla denar, marveč mu je bila tudi nezvesta in je z vsemi silami delala na to, da bi spravila moža v norišnico. Sodišče je stavilo porotnikom 1 glavno, 2 eventualni in 6 dodatnih vprašanj. Glasom izreka porotnikov je bil obtoženi Marčan oproščen.

Izprti pristaniških delavcev na Reki. Zaradi izprti delavcev je včeraj in predvčerajšnjem vse delo v pristanišču počivalo. Naložili, odnosno izložili niso nobene ladje. Obe stranki sta se podvrgli razsodbi zveze delodajalcev, ki je odločila, da se ne sme nobenega delavca izprti. S tem je zadeva provizorično rešena, danes se prične zopet delo. Vsa sporna vprašanja pa se bodo rešila v najkrajšem času.

Pravila »Slovanskega kluba« v Ljubljani.

§ 1. Ime in sedež. Društvo nosi ime »Slovanski klub«. Njegov sedež je v Ljubljani.

§ 2. Namen. Namen društva je: 1. Gojiti praktično slovansko vzajemnost, krepiti vezi med Slovenci in drugimi slovanskimi narodi ter skrbeti za sprejem, spremstvo in informacije onim Slovanom, ki prihajajo v Ljubljano. 2. Širiti v slovenskem narodu znanje o drugih slovanskih narodih, njih literaturah in umetnosti in gojiti slovanske jezike. 3. Politične zadeve so iz društva izključene; društvo je nepolitično, gojiti hoče kulturne in narodno-gospodarske zveze.

§ 3. Sredstva. Sredstva, da društvo doseže svoj namen, so: 1. da društvo sprejema in uvaja slovanske goste, da jim prireja družabne večere, zabave ali slavnosti na čast važnejšim gostom; 2. da prireja konverzacijske slovanske kurze, predavanja o slovanskih narodih in deželah, predstave, razstave, izlete v slovanske kraje, sklicuje slovanske shode, vzdržuje slovansko čitalnico, vzdržuje v sebi šolo slovanskih jezikov itd.; 3. da prireja razgovore o važnih sočasnih slovanskih vprašanjih, izdaja brošure, spise itd.

§ 4. Člani. Člani društva so: a) častni, b) ustanovni, c) pravi, d) sodelujoči. Častni član je ta, ki je bil, za svoje zasluge imenovan za častnega člana na občnem zboru brez debate. Ustanovni član je ta, ki plača v društvene namene enkrat za vselej 100 K, ali če nakloni klubu kako večjo vsoto. Pravi člani plačajo na mesec 3 krone. Sodelujoči člani so publicisti, literati in umetniki, ki delajo na kulturnem polju slovanstva. Plačajo 12 kron članarine za celo leto.

§ 5. Pravice in dolžnosti članov. Člani društva imajo pravico udeležiti se vseh prireditev, večerov, zabav, slavnosti, kurzov, predavanj in razgovorov, ki jih društvo priredi. Vsi člani imajo na občnem zboru posvetovalno in glasovalno pravico. Kdor postane član društva, je dolžan plačati članarino in se ravnati v smislu društvenih pravil. Kdor ne plača eno leto članarine, ni več član društva.

§ 6. Občni zbor. Redni občni zbor se mora vršiti vsako leto v prvih treh mesecih. Izredni občni zbor se skliče: a) ako to sklene odbor, b) ako to zahteva ena četrtina članov. Da je občni zbor sklepčen, mora biti prisotna vsaj ena četrtina članov, ki bivajo v Ljubljani. Ako se to število ne snide, se vrši občni zbor brez obzira na število članov čez pol ure. Občni zbor se mora članom naznaniti najmanj 8 dni preje in sicer z notico v dnevnih časopisih. Občni zbor imenuje častne člane, obravnava poročila odbornikov in revizorjev, voli na tri leta člane odbora in njih namestnike, posvetuje se o predlogih in ima pravico izpreminjati pravila. Za navadne predloge je treba absolutne večine, za izpremembo pravil je treba dve tretjini prisotnih glasov. Predloge je treba 8 dni pred občnim zborom pisмено naznaniti odboru.

§ 7. Odbor. Odbor društva se voli na rednem občnem zboru. Odbor sestoji iz predsednika in 11 odbornikov; poleg teh se voli 6 namestnikov in 2 preglednika na eno leto.

Da so sklepi odborovih sej veljavni, je treba, da se je seje udeležilo poleg predsednika ali njegovega namestnika vsaj 5 odbornikov. Vsako leto tretjina odbornikov in namestnikov izstopi iz odbora. Odborove seje se vrše vsaj enkrat na mesec. Klub na zunanjo zastopstvo predsednik, kadar je on zadržan, njegov namestnik; društvena oznanila in dopise podpisuje predsednik (ali njegov namestnik) in tajnik. Seje sklicuje predsednik. Da je sklep seje veljaven, mora za predlog glasovati večina prisotnih odbornikov; pri enakosti glasov odločuje predsednik. Odbor rešuje društvene zadeve, razpola z društvenimi imetjem, sprejema in odklanja člane, sklepa o predlogih članov, ustanovlja odseke, voli iz svoje srede podpredsednika, dva tajnika, blagajnika (knjigovodjo) in gospodarja in odločuje o vseh stvareh, o katerih ne odločuje izključno občni zbor.

§ 8. Odseki. Odbor ima pravico, da imenuje posebne odseke, n. pr. zabavni, informativni, literarni itd.

§ 9. Občevalni jezik. Občevalni jezik je slovenski.

§ 10. Spravno sodišče. Spore med člani poravnava spravno sodišče, ki obstoji iz treh članov kluba. Vsaka stranka voli, oziroma imenuje enega zastopnika, ta dva izvolita predsednika. Ako se ne moreta odločiti, ga imenuje odbor. Proti spravnemu sodišču ni nikakega ugovora; ako se stranka razsodbi upravnega sodišča ne podvrže, izstopi iz kluba.

§ 11. Izstop iz društva. Član preneha biti: a) kdor odboru svoj izstop naznani, b) kdor eno leto ne plača članarine, c) kdor je bil izključen iz društva. Člana izključiti ima pravico odbor in sicer, ako za izključitev glasujeta dve tretjini prisotnih odbornikov. Izključen član ima pravico pritožiti se na občni zbor.

§ 12. Volitve. Volitve se vrše po listkih; ako občni zbor soglasno sklene, se voli lahko »per acclamationem«.

§ 13. Razpust društva. O razpustu društva in njegovem premoženju sklepa občni zbor; za razpust morajo glasovati tri četrtine članov, prisotnih pa mora biti najmanj dve tretjini članov. Predlog, da naj se društvo razide, se mora vsaj 14 dni preje oznaniti vsakemu članu posebej. Ako je društvo uradno razpuščeno, pripade njegovo premoženje »Slovenski Matici« v Ljubljani.

Dnevne vesti.

+ Skrbenský, Huyn in Jeglič. Kardinal nadškof Skrbenský v Pragi in škof v Brnu grof Huyn sta svoji duhovščini prepovedala vsako politično agitacijo, češ, da ni primerne za duhovnike in škodljiva veri in cerkvi. Nasprotno pa podžiga ljubljanski škof Jeglič svoje duhovnike na politični boj in jim ukazuje, da morajo agitirati na vse načine za takozvano klerikalno stranko. Mislamo, da veljajo v katoliški cerkvi povsod ista načela in da na Češkem in na Moravskem ne more biti to dobro, kar je na Kranjskem slabo. Kdo ima torej prav, kdo varuje prave koristi vere in cerkve — ali ljubljanski škof Jeglič, ki zapoveduje duhovščini politično agitacijo ali praški kardinal nadškof Skrbenský in brnški škof Huyn, ki to agitacijo prepovedujeta. Po naši sodbi je to malo bolj zanimivo, kakor vprašanje, kje bosta oča Kačar in mama Marenkova kisljo zelje prodajala — a glej, »Slovenec« ne najde časa, da bi se zato zanimal. In vendar bi ga stvar morala zanimati, zakaj kaže se, da ima zadeva prav interesantno ozadje. Merodajni cerkveni krogi so menda postali jako nezadovoljni, da se je duhovščina vrgla popolnoma v politični boj in pozabila na svoj pravi poklic. Škof grof Huyn je bil kandidat za mesto kardinala-nadškofa na Dunaju in dasi je sam cesar njegov krstni boter, dasi je imel na svoji strani vso visoko aristokracijo in njen silni vpliv, je vendar — propadel in je za nadškofa na Dunaju imenovan mož meščanskega pokolenja, Huynu se je očitalo, da pusti duhovščino preveč politizirati in agitirati, da je v njegovi škofiji sicer vedno več klerikalnih političnih shodov, cerkve pa da so vedno bolj prazne. Tako poročajo verodostojni češki listi in dostavljajo, da je to dalo povod za ostrinastop kardinala Skrbenskega in škofa Huyna zoper politiziranje in agitiranje duhovščine. Ali »Slovenca« prav nič ne zanima, kako je mišljenje najmerodajnejših cerkvenih in državnih krogov glede politiziranja in agitiranja duhovščine, ali pa molči o tej stvari, da bi duhovniki po deželi zanjo sploh ne izvedeli? Vsekako bi bilo želeli, da pojasni, kdo zastopa pravo cerkveno stališče, ali škof Jeglič ali pa kardinal Skrbenský in škof Huyn — kajti če vlecemo Jeglič sem, Skrbenský in Huyn pa tja, mo-

ra to vsakega spraviti v dvome in mu vsiliti vprašanje: Kdo izmed teh je boljši katoličan in kdo zastopa pravo cerkveno stališče.

+ »Največja sloga in ljubav« je vladala, tako zatrjuje »Hrvatska«, na klerikalno-pravaškem sestanku v Opatiji in »Slovenski Narod« in drugi listi so pisali neresnico, ko so poročali, da je prišlo na cestanko do nesoglasja med slovenskimi klerikalci in hrvaškimi pravaši. Da »Hrvatska« ne bo mislila, da nismo o opatijskem ali bolje vološkem sestanku točno informirani, povemo ji to-le: Na sestanku v četrtek je stavil eden izmed navzočih slovenskih duhovnikov resolucijo, v kateri se protestira proti nasilstvom srbske in črnogorske vlade nad katoliškim albanskim prebivalstvom, zlasti v slučaju patra Palica. Nekateri pravaši so proti tej resoluciji živahno ugovarjali, na kar je predlagatelj zagrozil, da bodo on in njegovi pristaši takoj zapustili posvetovalno dvorano, ako se dotična resolucija ne sprejme. Ta izjava je izzvala velik odpor in predsedniku dr. Starčeviču se je jedva posrečilo pomiriti razburjene duhove. Stvar se je končno odgodila do drugega dne. A tudi drugi dan ni prišla v razpravo, zakaj, tega ne homo raziskovali. Drugi dan v petek je govoril ves dopoldne bosanski poslanec dr. Nikola Mandić, ki se je, kar izrečno poudarjamo, zavzemal za uvedbo hrvaščine kot notranjega uradnega jezika v upravo bosanskih železnic. In dr. Mandić je s posebnim ozirom na grožnjo omenjenega slovenskega duhovnika, da bodo on in njegovi somišljeniki sestanek zapustili, ako se ne sprejme ona »albanska resolucija«, — to je bilo v petek točno opoldne — rekel dobesedno to-le: »Metnite ruku na srce pa čete doći do osvedočenja, da vi nama potrebni niste, a vi nas trebate. Vi dakle možete nama šta preporučiti, a ništa tražiti...« Ali je dr. Mandić tako govoril ali ni, gospoda pri »Slovencu« in »Hrvatski«? Ali je morda tudi to samo šlišal kak — »vohun ministra Bilinskega«?!

+ V znamenju kislega zelja je šel kranjski deželni odbor v boj zoper mestno občino in je zahteval zase pravico, da izreče prvo in zadnjo besedo tudi na ljubljanskem trgu. Ta deželni odbor bi rad vse komandiral in komandiral bi rad tudi zeljarjem in zeljaricam in branjevkam in sploh vsem, ki imajo opravka na trgu. Mi in samo mi — je ošabno razglašal deželni odbor in oblekel je šunfe, s katerima oča Kačar in mama Marenkova zelje tlačila ter je hotel potlačiti mestno občino. Pa je reklo upravno sodišče: ne boš! Deželni odbor nima na ljubljanskem trgu prav nobene besede, je reklo upravno sodišče in je enkrat za vselej naredilo konec vsakemu utikanju deželnega odbora v tržne zadeve. In če bi prišel ves dež. odbor z deželnim glavarjem vred na trg in bi se tam na glavo postavil, bi mu nič ne pomagalo — govoriti nima nič, nič in še enkrat nič. Klerikalci se zdaj zvijajo, kakor maček, ki je padel v vodo, ker bo zadnja instanca in tržnih zadevah dež. vlada. Saj občina kaj drugega ni hotela doseči; ena zadnja instanca mora biti in s tem, da se je občina uprla, da bi bil deželni odbor ta instanca, je vendar sama zahtevala, naj bo to vlada. Sicer se ne more reči, da bi se vlada ravno odlikovala po nepristranosti, ampak še vedno je bolje, da ima zadnjo besedo vlada, kakor da bi jo imel deželni odbor, ki je v kratkih letih sijajno dokazal, da ne zasluži niti najmanjšega zaupanja. Zato pa je vse zadovoljno, da je upravno sodišče spodilo dež. odbor z ljubljanskega trga. V ostalem je pa dosti žalostno, da mora celo v takih malenkostnih zadevah občina klicati upravno sodišče na pomoč, da ubrani svoje pravice proti nasilnosti dež. odbora in žalostno znamenje vladajočih razmer je, da se mora časopisje prekljati s klerikalci zaradi takih stvari.

+ Zeljarska afera in blamaža c. kr. deželne vlade. Štefe tuli in joka kakor oklofutano kuže, ker je s svojo vrtoglavostjo in hujskarijo spravil deželni odbor v velikansko blamažo radi razsodbe upravnega sodišča v ljubljanskih tržnih zadevah. Na vse kriplje se trudi, da bi se pri merodajnih fatorijskih svoje stranke poravnal in da bi tudi prikril škodo, ki jo je povzročil zeljarjem Kačarju in Marenkovi, ker jih je celo leto hujskal zoper uradno oblast mestnega magistrata. Najlepše pa je sedaj še to, da Štefe zvrčača blamažo — c. kr. deželno vlado! »Slovenec« piše namreč dobesedno: »Deželna vlada je pritožbo Kačarja in Marenke rešila s tem, da jo je odstopila deželnemu odboru, češ ona, t. j. deželna vlada ni pristojna o tej stvari soditi, ampak samo deželni odbor. Ker se je deželna vlada sama izrekla za nepristojno« itd. »Slovenec« pa previdno

zamolči, da so lani, ko se je začela željarska afera, pritiskele kljuke na deželni vladi vse klerikalne korifeje in vlado nekako izsilile, da je odstopila željarsko afero deželnemu odboru. Dobroto, izjemo za klerikalce je torej napravila vlada, ker ni hotela sama akta rešiti. Sedaj je upravno sodišče — kakor že opetovano preje — razsodilo, da deželni odbor nima pri tržnih stvarih ničesar razsoditi in da gredo morebitne pritožbe na vlado, kakor vseh drugih obrtnih zadevah, torej stališče, ki ga je zavzemal mestni magistrat ljubljanski. Če ne drugega, čut hvalečnosti bi veleval, da bi sedaj, ko je deželni odbor tako pogorel, klerikalci deželno vlado vsaj pri miru pustili, ne pa da skušajo nanjo zvaliti krivdo. V naših očeh je sicer c. kr. deželna vlada po razsodbi upravnega sodišča tudi blamirana, a ne zato — kakor trdi »Slovenec« — ker se je deželna vlada sama izrekla za nekompetentno, marveč zato, ker se je vdala klerikalno-strankarskim vplivom in ker je baron Schwarz željarjem plesal tako kot mu je piskal Stefe. Tudi za c. kr. deželno vlado je torej ta razsodba dobra lekcija, ki kaže, da ne gre petelinastemu Štefetu kar sedati na limanice. Na drugi strani pa sedaj sam »Slovenec« zvrta krivdo na barona Schwarza! Nehvaležnost je res plačilo klerikalnega sveta!

— Čudno so začeli pri c. kr. državni policiji. Kar smo žalibog pričakovali, to se je res zgodilo. Vpeljalo se je uradovanje v nemškem jeziku. Stražniki pri državni policiji so dobili naročilo, da pišejo ovadbe v nemškem jeziku. V Pragi imajo tudi državno policijo, a stražniki delajo vse ovadbe v češkem jeziku; pa v Pragi imajo stražniki klobuke, v Ljubljani pa so jim povežili na glave pruske piketirane, iz katerih se vse norca dela. Torej nemško uradovanje je že vpeljano, službo že opravljajo državni stražniki, toda — plač se niso dobili. Koliko mesecev je vlada rabila, da je pripravila kar treba za podržavljenje policije, pa še to ni preskrbljeno, da bi bili stražniki redno plačani. Predpogoj vsakega dela je vendar, da dobi človek pristojno plačilo. Kaj bi storili delavci v privatnem podjetju, če bi gospodar zahteval, da naj delajo, plačal bi jih pa ne, to si je lahko misliti. Toliko so se gosodje pri policiji vendar zganili, da so dali stražnikom majhne »voršuse«, da si lahko poskrbe vsaj najpotrebnejšo jed, sicer pa naj — čakajo. Na Turškem morajo na plačo čakati tudi uradniki; pri nas še niso tako daleč in puste čakati samo stražnike, torej tiste državne uslužbenke, ki imajo najnapornejšo službo. Res, čedno je začela c. kr. državna policija svoje poslovanje. Samo v kazini so nad vse zadovoljni, ne le ker so dobili toliko novih somišljenikov, nego še bolj zaradi nemškega uradnega jezika, najbolj pa zaradi pruskih piketiravb.

— Obletnica komisarijata na Hrvaškem. Danes je poteklo leto, odkar je bil na Hrvaškem uveden kraljevski komisariat in razveljavljene vse ustavne svoboščine. Reklo in zatrjevalo se je takrat, da bo komisariat trajal samo kratek čas. Toda poteklo je že leto, a še ni nobenih znakov, da bi se mislilo na odstranitev neustavnih razmer na Hrvaškem. Res, Cuvaj je že četrta leta na neprosto voljnem dopustu, toda z njim ni šel tudi na dopust — cuvajzem in slej kot prej še vedno tišči hrvaški narod ob tla absolutizma. In še ne bo konca sramotnega stanja na Hrvaškem, saj javljajo iz Pešte in z Dunaja, da bo komisariat na Hrvaškem odpravljen šele enkrat poleti. Bogsigavedi, če so res naši državniški takšni tepci, da mislijo, da se da s takšnimi nasilnimi sredstvi zadušiti voljo in energijo kakega naroda za svoboden svoj nacionalni razvoj?!

— Zrebanje 15. aprila. Rok za zrebanje umetniške loterije se bliža bolj in bolj, srečke pa še davno niso razprodane. Naj bi vsaj v zadnjih dneh pokazali Slovenci, da imajo smisel za umetnost ter pokupili še ostale srečke. Če bi bil kupil vsak slovenski rodoljub samo po eno srečko, pa bi jih bilo že davno zmanjkalo. Žrtvovati 1 K za slovensko umetnost, to menda vendar ni preveč?!

— Klerikalna Zadruga zveza je imela včeraj svoj občni zbor, na katerem se je povedalo, da ima 668 članic in sicer na Kranjskem 335, na Štajerskem 112, na Koroškem 45, na Goriškem 7, v Trstu 6, v Istri 79 in v Dalmaciji 84. V lanskem letu je od Zveze odpadlo 28 zadrug in sicer jih je bilo 6 izključenih, ena je prišla v konkurz, 21 pa v likvidacijo.

— Iz Simon Gregorčičeve javne ljudske knjižnice v Ljubljani si je 987 strank v mesecu marcu izposodilo 3015 knjig. Povprečno na dan 914 knjig. Letos se je že izposodilo 1146 knjig. Knjižnica šteje okrog 6000 zvezkov.

— **Korrigendum.** Pri včerajšnjem članku »Boji pri Skadru« je izpadlo, da je članek povzet iz češke »Nar. Politike«, ki ga je napisal Ivan Ivanič.

Kranjski vodovod bodo razširili letos čez Čirčiče in Hraščje do Prebaceva.

Tatvina dragocenosti. Gostilničarki Mariji Dermastiji na Ježici je ukradel neznan tat iz zaklenjenega predala zlato skoro 1 m dolgo ovratno verižico z obeskom, tri zlate poročne prstane, tri navadne zlate prstane in eno srebrno broško. Poleg teh stvari je odnesel tat tudi 18 namiznih prtov in več suhih klobas.

Nesreče. 17letno hčerko posestnika Margareto Pohlevo v Lesnem brdu pri Vrhniki je sunil 8letni deček s škarjami v levo oko in jo nevarno ranil. — V Ponovčah je zagrabil na parni žagi delavca Eg. Granzottija transmijski jermen in mu popolnoma odtrgal desno roko.

Nove orožniške postaje. Deželno orožniško poveljstvo št. 12. v Ljubljani je ustanovilo 3 nove orožniške postaje in sicer v Mirni pri Novem mestu, in v Islakah in Polšnjaku pri Litiji.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. Novorojenih je 18, mrtvorojenih 1, umrlo jih je 28 in sicer 9 tujcev in 19 domačinov. Umrli so za otročico 1, za jetiko 6, med temi dva tujca, za nezgodami 3 in ostali za različnimi boleznimi. Oboleli so za otročico 1 in za vrtico 2.

V mestni klavnici so zaklali od 16. marca do 23. marca 61 volov, 5 bikov, 6 krav, 126 prašičev, 205 telet, 36 koštrunov in 230 kozličev. Vpeljali so 118 kg mesa in 2 zaklana prašiča, 88 zaklanih telet, 1 koštruna in 32 kozličev.

Med tremi ognji. Ko se je včeraj popoldne po Poljanski cesti s kolesom peljal plesarski mojster g. Černe, mu nasproti pridirja plašen konj, katerega se je začela plašiti še neka krava, ki jo je gnal s semnjišča neki kmetič. Kolesar je bil sedaj med Scilo in Karibdo. Če bi bil odskočil s kolesa, bi jo bil dobil od konja, če bi šel pa v drugo stran, bi bil zabredel v kravo. Zato je previdno zavil k progi električne železnice in pazljivo vozil dalje. V tem pa pridirja za njim električni voz, katerega vsled pozornosti na živino ni slišal in zadene kolesarja s tako silo, da je ta padel ter si pri padcu raztrgal obleko, silno poškodoval kolo in se tudi na desni roki tako poškodoval, da je moral iskati zdravniške pomoči. Poškodovanec ima na kolesu in obleki čez 100 K škode.

Neprevidnost. Pred kratkem je prišel Bachmayerjev kurjač Fran Amtmann pozno v jutro domov v »Prater« precej okajen ter se vlegel z gorečo svalčico v posteljo v vozu. Mož je zaspal, postelja je začela pa tleti in brčkone bi se bila zgodila velika nesreča, ako bi smrdu ne bil začutil njegov tovariš, ki je naglo skočil pokonci in ogenj pogasil.

Med hlapci. Pred kratkem sta se v nekem hlevu na Dunajski cesti sprla hlapca Gnuš in Zupan. Ker niso besede zalegle dovolj, pograbi Zupan za vile in telebne z njimi Gnuša tako po glavi, da je moral v deželno bolnišnico.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vojna na Balkanu.

Skader pred padcem.

Milan, 3. aprila. »Corriere della sera« priobčuje s Cetinja to-le brzojavno poročilo: Po strahoviti borbi, ki je trajala ves dan, je padel Veliki Taraboš v črnogorske roke. Tako se zatruje po vsem mestu z največjo gotovostjo in odločnostjo. Po teh vestih je v turških rokah samo še Mali Taraboš, katerega pa ne bo težko zavzeti, ker obvladuje Veliki Taraboš vse ostale pozicije. Na moje vprašanje pri ministrstvu, če so vesti odgovorile, da so vse one vesti brez vsake podlage. Kasneje pa mi je ruski general, ki biva na Cetinju in je neprestano v najožjih stikih s političnimi in vojaškimi krogi, z vso resnostjo zatrujeval, da sta že dve reduti na Velikem Tarabošu padle v črnogorske roke. Koliko resnice je na teh vestih, ni mogoče dognati, ker čuva vlada glede dogodkov pred Skadrom najstrožjo tajnost. Res pa je, da so dobili zdravilni na Cetinju ukaz, naj se nemudoma napotijo na bojišče, in takisto je res, da je včeraj mnogo dam »Rdečega križa« odpotovalo na Rjeko. Vse razpoložljive privatne avtomobile je vlada rekvirirala za se. Iz bolnišnic so odpustili vse lahko ranjene vojake, da napravijo prostor težkim ranjenjem izpred Skadra. Razen tega nameščajo postelje za ranjence tudi v privatnih

hišah. Od sobote grme neprestano pred Skadrom topovi in čisto gotovo je, da se je glavni naskok na trdnjavo že v noči od sobote na nedeljo pričel. Izpred Skadra že prevažajo številne mrtvice.

Rim, 3. aprila. »Tribuna« brzojavljajo iz Bara: Splošni naskok na Skader se vrši z največjo ljutostjo.

Črnogorci stopajo v boj z vzklikom kralja Nikole: »Skader ali smrt!« Borba se vrši na vsi fronti, najljutejši boj pa se bije za Veliki Taraboš, kjer so srbske in črnogorske granate razdejale že najvažnejše okope in utrdbe. S Taraboša je uteklo mnogo turških vojakov in so pribegli h koloni generala Gjurovića. Ti begunci pripovedujejo, da je učinek črnogorskega bombardiranja na utrdbi Širšuniji naravnost strahovit. Dva dni se že vodi najljutejša borba pred Tarabošem. Vsak trenutek se pričakuje, da trdnjava kapitulira, ker so Črnogorci že osvojili vse redute okrog Taraboša. Črnogorsko - srbske izgube so ogromne, zlasti velike so bile poslednjih 24 ur. Naskok na zunanje okope so izvršili oblegovalci ponoči pri luči ogromnih reflektorjev. Srbi in Črnogorci prodirajo proti turškim pozicijam pod točo sovražnih granat in šrapnelov, ki sipljejo smrt in pogin na vse strani. Toda junaki prodirajo neovirano dalje, dasi padajo ob straneh tovariši, kakor snopi. General Martinović vodi osebno naskok in nadzoruje artiljerijsko obstreljevanje. General Gjurović poveljuje na desnem krilu in operira ob reki Bojani. Kralj Nikola je osebno navzoč pri operacijah in sledi z vso živahnostjo herojski borbi svojih vojakov. Sedanji trenotki so veliki in veličastni. Črnogorci pričakujejo, da bodo danes ali jutri zvečer že v Skadru. Skadrsko mesto ni mnogo trpelo, kakor pravijo begunci, od obstreljevanja, pač pa je polno ranjenec. Stanje v mestu je tako, da je kapitulacija v najbližnjem času neizogibna.

Dunaj, 3. aprila. Uradno se zatruje, da se vesti, da je Skader padel ne potrjujejo. Generalni naskok se izvrši najbrže koncem tega tedna, ker do sedaj še niso postavljeni vsi novi srbski oblegovalni topovi v svoje pozicije.

Dunaj, 3. aprila. »Reichspost« poroča, da je novo transportno brodovje na poti v Meduo in da se nahaja med njim tudi ena velika ruska ladja s 7 težkimi topovi, 11 milijoni patron in 40.000 plaščov za vojaštvo. Ta material je darilo Rusije Srbom in Črnogorcem.

Izpred Skadra.

Belgrad, 3. aprila. Iz Cetinja je prišla ponoči brzojavka, da je generalni naskok na Skader zelo uspešen. Taraboš je v rokah oblegovalcev, trdnjava stoji tik pred padcem. O polnoči so prinesli nekateri listi vest, da je Skader že v rokah Srbov in Črnogorcev. Uradno se ta vest ne potrjuje.

Demonstracija vojnih ladij.

Cetinje, 3. aprila. Včeraj ob 7. jutraj je prišel oddelke avstro-ogrsega vojnega brodovja med Ulčin in Bar pred Mrkojeviče, 10 milj od obali.

Berolin, 3. aprila. Nemška križarka »Breslau« bo dospela še danes pred Bar.

Milan, 3. aprila. »Secolo« poroča iz Spice: Vojni ladji »Varese« in »Garibaldi« sta odpluli z zapечатimi povelji.

Odgovor Srbije veleposlanikom zaradi Skadra.

Belgrad, 3. aprila. Ruski poslanik je imel včeraj dolgo konferenco s srbskimi državniki, zlasti z ministrskim predsednikom Pasićem. Tudi angleški poslanik sir Paget je obiskal Pasića, ter ga pozval v interesu ohranitve angleških simpatij, da naj Srbija odpokliče svoje čete izpred Skadra.

Ministrski predsednik Pasić je odgovoril: Srbija je po pogodbi zavezana dati Črni gori vojaško pomoč. Vojna še traja, pogodba tudi še velja. Velešile same so nasvetovale zaveznikom ob začetku vojne, da naj bodo edini in solidarni in drug drugemu zvesti. Srbija se ravna v smislu nasvetov evropskih velešil. Zato je samo v smislu evropskih velešil, če Srbija pridržuje svoje čete pred Skadrom.

Srbija in Grška rešita albansko vprašanje.

Belgrad, 3. aprila. »Politika« in drugi srbski listi konstatirajo, da je nastala med velešilami sedaj popolna zmeda. Sklep velešil, da se ustvari avtonomna Albanija, je smatrali za zastareli in Srbija in Grška naj se zedinita ter razdelita albansko ozemlje.

Situacija.

London, 3. aprila. Oficijozna »Westminster Gazette« prinaša članek o mednarodnem položaju ter

konstatira, da se ekspedicija velešil proti Črni gori ne bo končala z vojnimi operacijami proti notranosti dežele. Če bi bilo potrebno, polastiti se Bara in Ulčina, bi se to zgodilo le, da dobe velešile zastavo za Skader, preko tega pa bi zasedenje ne šlo. Velika stvar je, da obstoja med Rusijo in Avstrijo formalen sporazum, računati pa je z nevarnim razpoloženjem med tema dvema državama. Smatrati je za gotovo, da smemo zaupati, da Avstrija uvidi, kako važno je, obdržati solidarno postopanje velešil. Zato smatramo, da se v tem trenutku akcija velešil omejuje le na demonstracijo in da ne sega preko tega sredstva. Ruski sporazum se je dosegel samo pod tem predpogojem, da ne bo demonstraciji sledila nobena nadaljnja vojna akcija, ki bi šla preko neobhodno potrebnih akcij ob obali.

London, 3. aprila. Tukajšnji krogi zatrujejo, da bo zahtevala Avstrija, če pade Skader, nasilno odstranitev srbskih in črnogorskih čet in da bo to vprašanje povzročilo novo mednarodno krizo.

London, 3. aprila. Reuterjev biro pravi, da bo morda Črna gora pripravljena, v zadnjem trenutku ustreči zahtevi velešil.

Dunaj, 3. aprila. Današnji jutranji »Fremdenblatt« prinaša diplomatični komentar k demonstraciji proti Črni gori ter pravi: Demonstracija ni nasilna odredba, marveč samo diplomatični korak, dasi zedinjen z vojaško operacijo, ki ima že značaj vojaškega pritiska in namen, prisiliti Črno goro, da se vda. Ta korak naj Črno goro nedvomno opozori, da hočejo velešile pripomoči svojemu soglasnemu sklepu do realizacije. Velešile so s tem dokumentirale, da hočejo poseči tudi po nadaljnjih sredstvih, da pridobe svojemu sklepu veljavo.

Konferenca veleposlanikov pred razpadom.

Pariz, 3. aprila. Včeraj se v Londonu ni mogla vršiti konferenca veleposlanikov, ker veleposlaniki niso dobili od svojih vlad instrukcij. Politična situacija je zelo nesigurna. Francoski listi pišejo, da veleposlaniki vzlic urgencam niso bili inštruirani in da so veleposlaniki že nameravali seje sploh opustiti. Veleposlaniki so včeraj neobvezno konferirali pri siru Edvardu Greyju.

Kralj Nikolaj hoče odstopiti?

Berolin, 3. aprila. »Tageblatt« poroča baje iz Odeše, da hoče kralj Nikolaj zaradi odločitve velešil v vprašanju Skadra odstopiti in se preseliti na južno Rusko, na posestvo svojega zeta velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, Dulbert.

Bolgarsko - romunski spor.

Petrograd, 3. aprila. Prihodnja seja veleposlanikov v zadevi bolgarsko - romunskega spora se sestane 4. t. m.

Solun, 3. aprila. Bolgarsko - romunska vojaška komisija za preiskavo dogodkov pri Nigriti je tja odšla.

Bukarešta, 3. aprila. Petrogradska poročila pravijo, da je ponedeljkova poslaniška konferenca v principu sklenila, da se odstopi Silistrija Romunski in razen tega še 3 km okoli. Romunska naj dobi tudi 14 km obali Črnega morja do Kavarne. Romunska plača odškodnino za javna poslopja v Silistriji in bolgarskim izseljencem.

Bukarešta, 3. aprila. Listi so poročali, da se je konferenca veleposlanikov v Petrogradu glede romunsko-bolgarskega spora že sporazumela. Vlada ta poročila demenira kot predčasna. Vendar je pa gotovo, da je sporazum stvarno že sklenjen.

Slovesni vohod v Odrin.

Sofija, 3. aprila. Ministri so odpotovali v Odrin, kjer se izvrši danes slavnost prihoda carja Ferdinanda.

Izpred Čataldže.

Carigrad, 3. aprila. Včeraj je dospelo sem 250 ranjenih. Petindvajset ujetih inozemcev so odposlali v Izmid.

Carigrad, 3. aprila. Turško časopisje piše zelo resignirano. Listi so mnenja, da se bo mir v kratkem sklenil in da prenehajo jutri sovražnosti.

Novi srbski transporti.

London, 3. aprila. Iz verodostojnih virov poročajo, da je prispelo 36 grških transportnih ladij v spremstvu 6 vojnih ladij v Sv. Ivan.

Kralj Juri Ź.

Ateae, 3. aprila. Po pogrebu kralja Jurja je dal kralj Konstantin princem in zastopnikom tujih vladarjev dine. V soboto odpotujeta srbski in bolgarski prestolonaslednik.

Črnogorski brodovje v pripravljenosti.

Odesa, 3. aprila. Črnogorski brodovje je odplulo izpred Sebastopola proti jugu. S čim je v zvezi ta nenaden odhod, nihče ne ve. Brodovje, ki je odplulo z neznanim ciljem, obstoji iz 6 oklopnih križark, 2 križark, 16 torpednih lovcov, 6 torpe-

dovk in 4 podmorskih čolnov. Govorijo se, da je odplulo proti Carigradu in da je namenjeno skozi Dardanele v Sredozemsko morje.

Državnozborna volitev.

Praga, 3. aprila. Pri včerajšnjih nadomestnih volitvah v kmečkem okraju Kladno - Slane je bil izvoljen socialni demokrat dr. Soukup z 8349 glasovi.

Gališka volilna reforma.

Lvov, 3. aprila. Ukrajinski poslanec Levicki je vprašal deželnega maršala, če se mu zdi umestno, sklicati načelnike vseh deželnozbornskih strank k posvetovanju o volilni reformi. Deželni maršal je odgovoril, da bo ugodil tej želji. Deželni zbor je absolviral nekaj prvih branj. Prihodnja seja se skliče pisмено.

Lvov, 3. aprila. Poročevalec o deželnozbornski volilni reformi grof Badeni je izgotovil svoj referat. Rusini z referatom niso zadovoljni.

Razredna loterija.

Dunaj, 3. aprila. Prvo srečanje razredne loterije se vrši 7. ali 8. oktobra. Privatnih kolektorjev bo kakih 150, razpečevanje prevzamejo banke in kolektorji.

Lukacs - Dessy.

Budimpešta, 3. aprila. Pri kraljevi kuriji se je danes popoldne vršil apelacijski proces ministrskega predsednika Lukacsja proti poslancu Dessyju.

Bosansko - hercegovinske železnice.

Dunaj, 3. aprila. Včeraj se je izvedelo besedilo predloge o izgradbi bosansko - hercegovinskih železnic. Člen 1. določa, da prevzameta Bosna in Hercegovina nekatere obveznosti za slučaj, da privoli Avstro - Ogrska v gradbo železnice in da prispevek k zgradbi: od prvega gradbenega leta skozi 60 let letno 4.858.068 K, od drugega gradbenega leta zopet 60 let še 2.600.000 K, od tretjega gradbenega leta tudi 60 let pa po 3.000.000 K. Vojaska železnica Banjaluka - Dobrlin mora priti med tem z vsemi pritiskami v deželno last. Bosna in Hercegovina se zavežeta, da tekem prihodnjih 6 let zgradi sledeče železnice: Banjaluka - Jajce (normalnotirna), Samac - Doboj (normalnotirna), Bugojna - Arzano (ozkotirna), Jajce - Bugojna (se normalizira), istotako Bugojna - Rama, Rama-Mostar, Brčka - Tuzla (normalnotirna) z normalnotirno progo v Bjelino in Razo, Doboj - Tuzla (se normalizira). To zadnjo progo je treba izdelati takoj, ko bo normalizirana proga Doboj - Sarajevo. Normalizira se nato proga Vakuf - Lasva. Razen tega se naj zgradi normalnotirna proga iz Tuzle čez Kladanj v Sarajevo. Bosna in Hercegovina se zavežeta, plačati ostanek stroškov, ter postaviti leta 1913 v bosanski proračun 1 milijon kron in vsako leto isti znesek, in sicer 1. 1914. in 1915. po 1 milijon kron in v prihodnjih letih po 1/2 milijona kron več, dokler se ne doseže oni maksimum, ki ga je treba po končanih projektih, za amortizacijo in obrestovanje posojila. Ustanovi se gradbeni fond za železnice. Določijo se tudi, da naj skupni finančni minister najame železniško posojilo v obližacijah, ki naj se izplačajo kvečjemu v 60. letih do zneska največ 270 milijonov kron. Podjetniki naj po možnosti uporabijo samo bosansko-hercegovinske delavce.

Saborske volitve.

Sarajevo, 3. aprila. Pri včerajšnjih volitvah v bosanski sabor v okraju Prijedor, Bos. Novi, je bil izvoljen srbski arhijundrit Dušan Ketmanović.

Novi petrogradski župan.

Petrograd, 3. aprila. Bivši maršal petrogradskega plemstva Subin Pozdejev je bil izvoljen za petrogradskega župana.

Strahovit samomor.

Gradeč, 3. aprila. V domobranski vojašnici se je ustrelil danes zjutrajpoddesetnik Kopnik. Postavil si je pred prsi strojno puško in sprožil celovrsto strelcev. Bil je popolnoma razmesarjen. Zapustil je pismo, v katerem pravi, da se je ustrelil iz raznih vzrokov, ki pa nikogar ne brigajo.

Vulkani.

Rim, 3. aprila. Poleg Vezuva bruha sedaj tudi Etna.

Napredno politično in gospodarsko društvo za Poljanski okraj. Danes v četrtek, dne 3. aprila ob 8. zvečer

javen shod

v prostorih gostilne »Na klavnici« Mesarska cesta 4. Govori dr. V. Ravnar in o Električni centrali ob Ljubljani in o političnem položaju. — Na razgovor pridejo tudi druge gospodarske zadeve okraja.

Društvena naznanila.

Dramatično društvo v Ljubljani sklicuje svoj redni občni zbor, ki se vrši v petek, dne 18. aprila 1913 ob pol 9. uri zvečer v posebni sobi restavracije »Zlatorog« v Gosposki ulici z običajnim dnevnim sporedom. — Odbor prosi največje udeležbe.

1. majnik. »Narodna socialna zveza« in »Zveza jugoslov. železničarjev« priredita letos skupno dne 1. majnika (Vnebohod) dopolne velik javen shod in zvečer ob 7. vesele v areni Narodnega doma. Občinstvo opozarjamo že sedaj na to, narodna društva pa prosimo, da se ozirajo na imenovani dan.

Narodna socialna zveza priredi v nedeljo, dne 13. t. m. ob pol 10. dopolne javno predavanje v Narodnem domu. — Predava gosp. dr. Tone Gosak o točki: Delavski štrajk in njega posledice.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko, s sedežem v Ljubljani, ima svoj letni občni zbor, na katerem običajno zboru slavi tudi 10letnico svoje organizacije, v nedeljo, dne 6. aprila t. l. ob pol 10. dopolne v salonu hotela »Ilirija« v Kolodvorski ulici. K temu zborovanju vabijo se vsi p. n. člani in kolegi ter se pričakuje prav obilne udeležbe.

»Dolenjsko pevsko društvo« v Novem mestu priredi v soboto, dne 5. aprila zvečer v Narodnem domu pomladanski koncert. Na programu je poleg drugih točk H. Sattnerjeva skladba »Jeftejeva prisega« s spremljevanjem pomnoženega Salonskega orkestra. Po koncertu je ples, pri katerem svira orkester godbe slavne meščanske garde.

Ženski odsek telovadnega društva Sokol v Žireh se vsem darovalcem dobikov kakor delniški družbi »Union«, gg. Sevniku, Urbancu in Moskovici v Ljubljani, gg. Adamiču, Savniku in Šturmu v Kranju ter g. Čadežu v Poljanah itd. tem potom najprijazneje zahvaljuje.

Prosveta.

Slovensko gledališče. Za prvo benečično predstavo si je izbralo dramsko oboje našega gledališča veseloigra »Gospod senator«, ki sta jo napisala Schöthan in Kadelburg. Po prizadevanju avtorjev je zapopadna njena kratkočasnost v tem, da si senator in senatorica lastita vso oblast nad svojima hčerkami, nad njuno, nad sinom in ljubimcem. Vendar, kako se, kako je to mogoče, da se zaljubljeni mlajša hčerka brez njune pomoči, silno sta moralna. Ogorčena sta, če meče zet na ulici poljuhe za svojo ženo. Onadva nista namreč kaj takega nikoli doživela. Ore za to, da je Agata, njuna hči, ne samo rajna Andersnova (tako se piše gospod senator), temveč tudi poročena Mittelbachova. Ne manjkajo skromno stikane zmede in zamenjave, ki povzročajo toliko in toliko dober volje in smeha. Stvar se konča z mogo mladino, ne da bi bili zato stari kakorkoli nesrečni. Vlogo senatora je igral z dobrim karikiranjem gospod Danilo. Gospa Danilova mu je igrala s svojo senatorico čvrsto na strani. Zeta Mittelbacha je posebil gospod Buksek in bil na zunaj prijetna figura. Če človek gleda celo sezono naše gospode igratice in igralkice, tudi dobro, da igra večina njih povsod sebe mesto tistih oseb, ki jim jih nudijo vloge. Eden leta, kadar je razbujen, pa naj bo vloga taka ali taka, po sobi sem in tja, kakor bi vsi ljudje, kadar so razburjeni, letali sem in tja. Drugi se lovi s sopo, glasno jiha in piska povsod, kjer ga vodi vloga v ekstazo, kakor bi se vsi ljudje ločili s sopo in piskali, kadar so v ekstazi. Tretji seka besede, jeca in vrga stavke, kadarkoli je treba pozabiti le trohico začenjajo ali vznešenja, ko da bi vsi ljudje, kadar se udijo ali vznemirjajo, sekali besede, vicali in trgali stavke. Gospodične, gospe in gospodje bi morali globlje grabiti v duše oseb, ki jih spravljajo na oder. Morali bi priti junakinjam in junakom do živega, morali bi jih dobiti plastično pred oči. Z dobro karakteristiko notranjosti treba zlit primerne zunanost, primerne geste, govor itd. Tako bi odpadla šablona, enoličnost in povprečnost, ki pušča bišo po navadi hladno: ne ogorčuje, ne tudi ne navdušuje. — G. Povh, gospa Bukškova in vsi drugi so bili dobri, gledališče pa slabo obiskano, kar ni prav. Gledališka publika bi vendar morala biti, če drugače ne, vsaj toliko taktna, da pride k benefiti tistih interpretov in interpretk, ki so jo celo sezono zabavali. Upajmo, da bo druga benefična predstava v četrtek bolj obiskana. Pa naj ne splava ta up po vodi! P.

Razne stvari.

* Aviatika. Francoski aviatik podčastnik Faure je padel pri Ver-

saillisu z letalnim strojem s precejšnje višine in je obležal na mestu mrtve.

* **Samomor »velezdajalca«.** Iz Zagreba poročajo: V zaporu v Mitrovici se je obesil izdelovalec opank Tomo Savič. Pred par meseci so ga aretirali zaradi veleizdaje. Iz obupa se je obesil.

* **Zrakoplovno pravo.** Predsedniški komite za »Comitee juridique internationale de l'Aviation« je stavil kot termin za tretji mednarodni kongres za zrakoplovno pravo na 5. do 7. oktobra 1913. Kongres se vrši v Frankobrodu.

Gospodarstvo.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Promet meseca marca 1913. 1643 strank je uložilo 841.155 K 13 v, 1512 strank je dvignilo 1.031.862 K 58 v. Stanje vlog 41.811.088 K 72 v. Število uložnih knjižic 29.054. V I. četrtletju 1913. se je hipoteknih in občinskih posojil izplačalo 468.721 K 66 v, vrnilo 416.515 K 55 v. Stanje posojil 26.634.810 K 35 v.

Kupčija z mladim sadnim drevjem je bila vso pomlad in zlasti večerj nenavadno živahna. Vnanje občinstvo je nakupilo več tisoč lepo razvitih sadnih dreves, zlasti jabolk in hrušk, kar priča, da se zadnja leta tudi sadjereji po pravici pripisuje velik pomen v narodnem gospodarstvu. Umno sadjarstvo se povsod dobro izplača.

Darila.

»Domovini« so poslali mesečne prispevke za marec: dr. K. Triller 30 K; po 4 K: Klun, dr. Pirce; po 3 K: dr. Fetič, ga. Škofova, nadporočnik Colarič; po 2 K: ga. Žerjavova, ga. Seunigova, Vidmar, inženir Zupanc, dr. Lipold, dr. Lavrenčič, profesor Reisner, Zlatnar; po 1 K 60 vin.: Mikuz, Pribil; po 1 K: dr. Munda, Rohrman, profesor Berce, trgovec Mejač, Pečnik, dr. Babnik, Bončar, Mencinger, Breznik, dr. Gosak, dr. Pretnar, ga. dr. Rusova, profesor Zalarjeva, dr. Mole, Ribnikar, Jug, Azman, dr. Pučnik, ga. Treo, Tepina, dr. Pestotnik, Kenda, nač. Šušteršič, Košir, Petek Milan, Jakhel, Tomc, Pohar, Janc, Bežan, Gregorka, Verstovšek, Pirnat, Gomilek, Pustosiemšek Fr.; po 50 vin.: Potočnik, Szillich, Mandelc, Gregorec, Felician, Egger, Adlešič; po 40 vin.: Šeme, Bervar, Habunek; po 30 vin.: Šricelj, Rebec, Jeras in Cerin. — **Srčna hvala!**

»Domovine« so spomnili pri svojih sklepnih računih Ljubljanska kreditna banka s 500 K, posojilnica v Ribnici s 60 K in posojilnica v Črnomlju z 20 K. — Naj bi našle obilo posnemačev.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Utrujenost izgine

Kolikor pomočkov tudi dandanes za vse hvalisanje, pa vsi ponavadi izginejo tako hitro kakor so prišli. Ne zapajajo jim, kar se ne morejo sklicevati na dolgo vrsto let priznanih uspehov ter iskušenega učinka. Kako drugače

SCOTTOVA EMULZIJA

že 37 let med zdravniki in laiki slavnoznano krepi in jačilno sredstvo. Od dela prenapetih ljudi, ki vkljub utrujenosti ne morejo prenehati z delom, je posebno priporočati nekoliko tednov trajajoče uživanje Scottove emulzije. Dobrodejni vpliv preparata na slast do jedi in telesna moč se kmalu pokažeta, zbudi se svež pogum in novo veselje do življenja gresta s tem roko v roki.

Biti pa mora pristna Scottova emulzija.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 10 v. v pisarni znamkah dobite od tvrdke SCOTT & BOWNE, d. z. o. o. z. na Dunaju VII. sklicujejo se na naš list enkratno vpošiljatev poskušne od kake lekarnice.

Svila za bluže

meter od K 1:15 naprej, poslednja novost. Franko in **že ocarinjeno** na dom. Bogati vzorci takoj. — **G. Henneberg**, dvorni dob. Nj. V. nemške cesarice, Zürich. 5

Mnenje gosp. dr. H. Appela na Dunaju.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

V zvezi z Vašim pismom mi je čast, Vam poročati, da sem rabil doposlani mi poskusne butilke Vašega železnatega kina - vina Serravallo z velikim uspehom pri slabokrvnih otrocih, ki so trpeli na slabem prebavljanju.

Dunaj, 22. junija 1911.

Dr. Appel.

KALODONT
Zobna krema

„Nuisol“

od Bergmanna & Co. Dečini o/L.

697

je in ostane prej ko slej nedosegljivo v svojem popolnoma naravnem barvanju las in brade.

V zalogi v plavi, rjavi in črni barvi. — Cena steklenici K 2:50. Dobiva se pri drog. A. Kanc, drog. B. Čvančara, O. Fetič-Frankheim v Ljubljani.

Meteorološko poročilo.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
2. pop.	734.0	16.7	sr. jvzh.	oblačno
9. zv.	734.9	13.1	brezvetr.	„
7. zj.	734.5	8.2	„	pooblač.

Srednja včerašnja temperatura 12.5°, norm. 7.1° Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Stalni krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod **„MERKUR“**, Brno, Neugasse Nr. 20. 1197

Fotografski aparat

10/15 cm (Klappcamera), popolnoma nov, model 1912, s pritiskinami, se prodaja.

Vprašanja na Milana Rovana, Col pri Vipavi.

Spretna 1199

blagajničarka

event. prodajalka z večletno prakso išče službe.

Cenj. ponudbe pod **„Zanesljiva“** na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega ljubega očeta oziroma starega očeta, gospoda

JOSIPA BARLE

šolskega ravnatelja v pok.

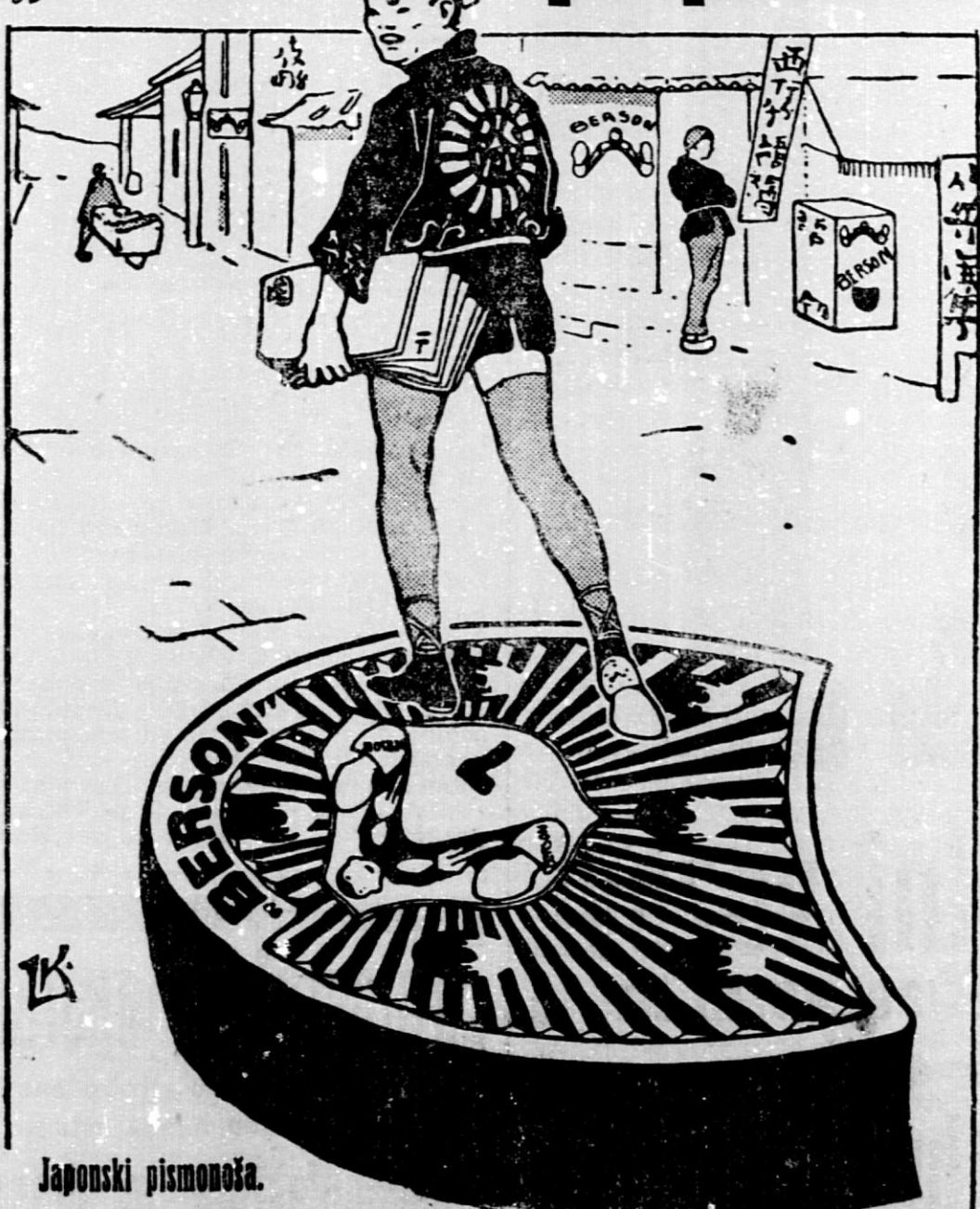
za darovane lepe vence in za častilno zadnje spremstvo izrekamo visokočastiti dnovščini, vsem slavnim javnim uradom, javnim zastopom, društvom in vsem ljubim prijateljem in znanecem, ki so pokojnika spremili k zadnjemu počitku, svojo iskreno zahvalo.

Slovenji Gradec, dne 2. aprila 1913.

Zaljujoči ostali.

Praktični čut Japoncev

je takoj pojml velike prednosti novega gumijevega „Berson“ podpetnika.

Japonski pismočar.

Nič pošepanja, nič izpodrsenja, nič utrujenja, nič pretresenja živcev.

Bersonwerke, Dunaj VI.

Trgovskega pomočnika

prvo moč, sprejme špecerijaka trgovina in trgovina z deželimi pridelki takoj ali 1. maja letos v mestu na Gorenjskem. — Več pove iz prijaznosti upravništvo »Slovenskega Naroda«. 1167

Poslovodja

z večletno popolno trgovsko prakso in dobrim sigurnim nastopom,

išče primerne službe.

Ponudbe naj se pošljejo pod šifro „Merkur 1913“ na upravništvo »Slovenskega Naroda“.

Dobre harmonike 5 K

50.000 kumadov prodanih. Brez carinskih stroškov. Garancija. Zamena dovoljena ali denar nazaj. — Štev. 300:4 10 tipk, 2 registra, 28 glasov. Vel. 24:12 cm K 5.—. Št. 654:4 8 tipk, 1 register, 24 glasov, velikost 28:14 cm K 5:40. Št. 656:4 10 tipk, 2 registra, 28 glasov, velikost 30:15 cm, K 5:80. Šola za samoučenje k vsakim harmonikam zastoji. Razpošilja po povzetju c. in hr. dvorni dobavitelj Jan Konrad, razpošiljalnica glasbil, Most št. 2378 (Češko). — Glavni katalog s 4000 slikami na željo gratis in franko.

Gostilničarji! Pozor!

Na Spodnjem Štajerskem se prodaja prostovoljno dobro idoča

restavracija

tik kolodvora južne železnice. Poslojje je še novo, lepa obokana klet, šest sob in nekaj zemljišča zraven. Posebno dobra je gostilna zato, ker je najbliže kolodvora, pride jako veliko tujcev skozi, kar voziyo vlaki na tri strani. Cena je 30.000 kron; denarja ni potreba vsega naenkrat, kupi se lahko jako ugodno. Pojasnila daje

J. Vidgaj v Rogaški Slatini, Štajersko.

Išče se dobro vpeljana

gostilna

z abonenti na hrano 1173

s 1. ali 15. majem t. l. v najem.

Žena je izvrstna kuharica. — Ponudbe pod šifro „Izvrstna kuharica“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Hernial - Dragée

Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatlji za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris

Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:

Lekarna Mariahill, Budapešta, VI. Liszt Ferenc-tér 20

po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

deluje najboljša priznana

Tanno-chinin tinktura

za lase

katera okropuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodom 1 krono.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medlo. mil, medicinal. vin, špofjalitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani Rosljova cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubi. mosta. 17

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajn južne železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani.

„SLAVIJA“

.. . . vzajemno zavarovalna banka v Pragi. .. .

Rezervni fond K 58.461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.095-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani

čigar pisarne so v lastne bančnej hiši

v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Ponehale bodo vse kritike o Tolstovrški slatini Kadilci!

ako jo sedaj poskusite, ko se je posrečilo vrelec moderno urediti, da ne le ne uhaja ogljikova kislina, temveč se je našel in spojil nov, močno ogljikovokisli pritok. Sedaj lahko tekmuje **Tolstovrška slatina** z vsemi najboljšimi kislinami vodami, ker čvrsto muzira in ima zelo rezež okus. **Naročite in prepračate se.** Zabož s 25 steklenicami velja le 5 kron. Razpošilja se v 3/8 l, 1/2 l in 1 1/2 l steklenicah. Prazne steklenice vseh voda se sprejmejo po najnižji ceni v polnitev. Plakati, analize zdravniških izvedencev in ceniki zastoj in franko. — **Tolstovrško** naročajo odlični zdravniki za se in svoje bolnike ter za cele bolnišnice, ker je sedaj res najboljša zdravilna in namizna osvežujoča mineralna voda. Očlikovana na dveh higienskih razstavah. — **Del čistega dobička gre v narodno nameno.** — Naroča se pri podjetju **Tolstovrške slatine, pošta Guštanj, Koroško.**

Telefon šte. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Telefon šte. 16. 982

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Cenjenim damam si dovolim naznaniti,

da preselim svoj modni salon 7. aprila t. l., na Stari trg št. 28.

Opozorjam pri tem na svojo krasno izbero najnovejših modelov in slamnikov, katere zaradi selitve prodajam po jako znižanih cenah.

Modni salon A. Pogačnik Gosposka ul. 7

Ana Hutter, Dunajska cesta št. 6, I. nadstr.

priporoča cenjenim damam

1198

steznike

najnovejša pariške fasone, le lastnega izdelka. Posebno prip. steznike za poletje iz lahkega poletnega blaga. Sportne in steznike za doma. — Popravljanje in čiščenje steznikov se hvaležno sprejema. Zunanja naročila se točno izvršujejo. Cene solidne.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 434 milijonov kron.

Poslovni izkaz

511

zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca marca 1913	od januarja 1913
Vložilo se je ponudb	1836	5161
za zavarovano vsoto	K 16,121.624-60	K 44,548.005-01
Izgotovljenih polic je bilo	1457	3688
za zavarovano vsoto	K 12,580.995-11	K 32,200.570-47
Naznanjene škode znašajo	K 1,099.486-90	K 2,747.016-63

Odda se za maj

1150

stanovanje

s sobo, kuhinjo, drvarnico, vrtom in kletjo. Tržaška cesta šte. 41.

:: Moderno zidana ::

hiša

s tremi lepimi stanovanji s kopeljo, se ugodno proda na Poti v Rožno dolino 42.

Takoj se odda v Lovrani na trgu jako dobra

1158

prodajalna z vinom in likerji.

Več pove

Mihael Dobravc, spediter v Lovrani.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

Krasne

BLUZE

krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

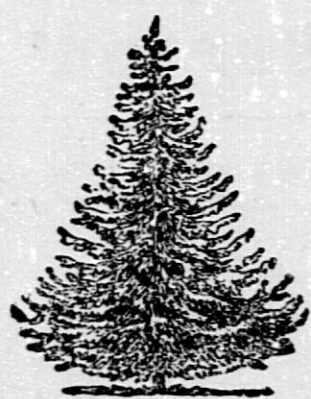
Zelo solidna trrdka:

M. Kristofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah
in krstni opravi.

Igličasto drevje.

Igličasto drevje.

Razpošiljanje se je pričelo.

Smreke 30—220 cm vis. kom. 25—200 vinarjev. Weymouthov borovec 30—300 cm vis. komad 70—300 vin. Beli borovec 30—300 cm visok kom. 70—250 vin. Črni borovec 30—100 cm vis. kom. 70—100. Meccsen 30—300 cm vis. kom. 70—300 vin. Bankov borovec 20—120 cm vis. kom. 50—120 vin. **Eksotično** (inozemsko) igličevje 70 najlepših vrst kom. 1—5 kron. **Zbirka** 100 kom. tuzemskega in inozemskega igličevja 50—300 cm vis. K 100—, 50 kom. K 55—, 25 kom. K 30—, 20 milijonov **gozdnih rastlin**: Hrasti (Stieleichen) 3—5 l. sadike 1000 kom. K 15—25, večja drevesa 150 do 250 cm vis. 1000 kom. K 65—, 50 kom. Dalje: sadno, lepotilno, drevoredno in žalno drevje, pasmena perotina in nje jajca za valjenje, lovni in domači fazani in njih jajca za valjenje. Glavni katalog na zahtevo gratis. — **Grofa Žige Batthyányja** graščinska upr. Osendlak pri Radgoni.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine imajo v zalogi

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov
v Ljubljani,

Selenburgova ulica št. 5.

Temnica na razpolago.

Zunanja naročila z obratno pošto
Zahtevajte cenike!

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C., ki daje vsak dan čez 30.000 litrov radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in **močvirne kopeli**. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Bogato opremljene sobe. Izborno in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno **kopališka uprava**. 1178

Radi prevelike zaloge blaga 20 % popusta na vse pomladne najnovejše damske kostume, krila, bluze kakor tudi obleke in površnike za gospode in dečke najmodernejšega kroja. — Postrežba točna in solidna.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Modni salon

M. Sedej-Strnad

priporoča cenjenim damam

929

:: slamnike le najfinejše izvršbe. ::

Žalni klobuki vedno na razpolago.

Ljubljana, Prešernova ulica. Palača Mestne hranilnice.

Konfekcijska trgovina in zavod za izdelovanje oblek po meri

A. KUNC

Ljubljana

priporoča svoje izborne izdelke vsake vrstnih

pomladanskih oblačil

Strogo solidna postrežba. Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
(Kolizej).

Fr. Kapus

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
(Kolizej).

Zaloga pobištva in tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob

v različnih najnovejših slogih.

Vsakovrstno drugo pobištvo.

Priznana solidno blago ter najnižje cene.

Zajamčeno trpežni izdelki.

Otomane, divani in žimnice

različne kakovosti.

Velika izbira

otroških vozičkov,

vsakovrstnih slik, ogledal itd.

RAF

Ventilni vozovi.

14/18, 24/28, 40/45 HP.

Vozovi brez ventila.

25/30 in 30/35 HP.

Liberška tvornica avtomobilov z o. z.

Liberce, Češko.

Karel Čamernik & Ko.
Ljubljana, Dunajska cesta šte. 9-12.